СВАБОДА

6 кастрычніка 1995 г.

№40

Кошт свабодны

Чарнамырдзін — Лукашэнку: „Это же вам не колхоз“

Цікавыя падрабязнасьці пра нядаўнія ваяжы беларускага прэзідэнта

Не атрымаўшы ад Расеі прыкметнай падзякі за руплівасьць у справе правядзеньня рэфэрэндума, прэзідэнт Лукашэнка вымушаны генэрыраваць усё новыя ідэі, здольных, на ягоную думку, выклікаць у „старэйшага брата“ пачуцьцё падзякі. Апошняй з такіх ідэяў стала ініцыятыва па стварэньні беларуска-расейскай канфэдэрацыі.

Аналітыкі мяркуюць, што такая мэтанакіраванасьць Лукашэнкі тлумачыцца ня столькі ірацыянальнымі катэгорыямі, да якіх адносіцца ідэя славянскай еднасьці, колькі абсалютна канкрэтным жаданьнем прэзідэнта Беларусі атрымаць максімум як эканамічных, так і палітычных выгодаў. Доказ таму: амаль безвыніковая паездка Лукашэнкі ў Маскву і Сочы. Калі раней Лукашэнка быў гатовы "братацца" амаль задарма, то цяпер ён вырашыў з гэтага нешта мець. Але, як высьвятляецца, расейскае кіраўніцтва гэты крок нашага "прагматыка" успрыняло з пачуцьцём вялікага скепсісу.

Крыніца з адміністрацыі беларускага прэзідэнта, якая пажадала застацца невядомай, паведаміла карэспандэнту СВАБОДЫ некаторыя падрабязнасьці перамоваў Лукашэнкі ў Маскве, Сочы і Кіеве. Як высьвятляецца, у расейскай сталіцы А.Лукашэнку на ўзроўні расейскага прэм'ера было заяўлена, што Масква выстаўляе шэраг умоваў. Адна з якіх: ініцыятыва канфэдэрацыі павінна трактавацца выключна як ініцыятыва Крамля. Аляксандар Лукашэнка быў з гэтым катэгарычна нязгодны, заявіўшы, што народ галасаваў за яго як за "собирателя славянских земель". Па інфармацыі крыніцы, Віктара Чарнамырдзіна вельмі зьбянтэжыла прапанова Лукашэнкі аб далейшым разьдзеле "пасады лідара аб'яднанай дзяржавы". Беларускі прэзідэнт з уласьцівай яму прастатой прапанаваў варыянт, пры якім адзін год кіруе ён, а другі — расіянін, а потым яны мяняюцца. Рэакцыя расейскага прэм'ера была вельмі трапнай: "Это же вам не колхоз", — заявіў Віктар Чарнамырдзін.

Даволі цікавымі ўяўляюцца планы, якія тычацца далейшага лёсу войска аб'яднанай дзяржавы. Беларускае войска было прапанавана перайменаваць у Заходнюю акругу. Незразумелымі пакуль застаюцца настойлівыя прапановы Уладзімера Замяталіна (ён уваходзіў у склад беларускай дэлегацыі) прызначыць камандуючым Заходняй акругі аднаго з лідараў Кангрэса рускіх абшчын адстаўнога генэрала Аляксандра Лебедзя. Хутчэй за ўсё гэтая кандыдатура ўсплыла пасьля сустрэчаў Замяталіна з лідарам Кангрэсу рускіх абшчын Юрыем Скокавым.

Акрамя гэтага, даволі пасьпяхова вяліся перамовы з былым старшынём Цэнтрабанка Расеі Віктарам Герашчанкам, якому была прапанаваная вакантная пасада старшыні Нацбанка Беларусі. Крыніца сьцьвярджае, што сп.Герашчанка даў ужо сваю згоду. Нядаўная адстаўка Станіслава Багданкевіча з пасады старшыні Нацбанка ў сьвятле мяркуемага прызначэньня выглядае даволі значным доказам таго, што сыход Багданкевіча стаў прэвентыўнай мерай. Узгадаўшы прынцыповую пазіцыю Багданкевіча падчас аб'яднаньня грашовых сістэм, палічылі, што ён мог элемэнтарна адмовіцца паставіць свой подпіс пад адным з дакумэнтаў, патрэбных для стварэньня канфэдэрацыі. Дарэчы, сам Багданкевіч такой вэрсіі сваёй адстаўкі не выключае.

Пры разглядзе лёсу парламанцкіх выбараў у Беларусі, быў прапанаваны варыянт пры якім парламанцкія выбары пераносіліся б на сьнежань. Гэта дало б магчымасьць адначасова правесьці парламанцкія выбары ў абедзьвюх дзяржавах. Акрамя гэтага планавалася, што дэпутаты ад Беларусі будуць абірацца ня толькі ў беларускі парламант, але і ў парламант аб'яднанай дзяржавы. Гэты парламант, апроч іншага, займаўся б уніфікацыяй беларуска-расейскіх заканадаўстваў. Цікава, што з ініцыятывай пераносу парламанцкіх выбараў у Беларусі на сьнежань павінна была выступіць Партыя народнай згоды.

Даволі балюча ўспрыняў расейскі прэм'ер эканамічныя патрабаваньні, якія выставіў беларускі бок: усе запазычанасьці Беларусі за расейскія энэрганосьбіты, у выпадку аб'яднаньня, аўтаматычна здымаюцца, а нафта і газ працягваюць паступаць у Беларусь, але ўжо па льготным кошце. Калі ўлічыць, што падчас перамоваў з Лукашэнкам вочы ў Чарнамырдзіна сталі большыя за акуляры, а пра канкрэтныя ініцыятывы беларускага прэзідэнта ён увогуле чуў упершыню, то адпраўка прэзідэнта Лукашэнкі ў Сочы да Ельцына выглядае даволі лагічным крокам.

Ельцын, па сьцьверджаньні крыніцы, доўга сумняваўся ці прымаць Лукашэнку. І толькі знайшоўшы прычыну, якая магла б астудзіць імпэт "славянского собирателя", Ельцын пагадзіўся на сустрэчу. Такой нагодай стаў выданы Лукашэнкам карт-бланш аб далучэньні да канфэдэрацыі Украіны. Ельцын нават паабяцаў, што калі Лукашэнка здолее ўцягнуць у канфэдэрацыю Украіну, Расея заплюшчыць вочы на наступленьне дыктатуры ў Беларусі. Абсурднасьць ідэі далучэньня Украіны была відавочная адразу, і як жа зьдзівіўся Барыс Мікалаевіч, калі Лукашэнка, успрыняў яе ўсур'ёз і накіраваўся ў Кіеў.

Ва ўкраінскай сталіцы прэзідэнта Беларусі адаслалі прыкладна туды ж, куды ў Маскве і Сочы. З той толькі розьніцай, што Масква, у адрозьненьні ад Кіева, канчатковае "не" казаць пакуль не сьпяшаецца.

Якуб ПАЎЛОВІЧ

Што стаіць за кадравымі перастаноўкамі

стар. 2

Ацэнкі і прагнозы эліты

стар. 6

Да чытачоў

Нарэшце мы можам паведаміць падпісчыкам прыемную навіну: з 10 кастрычніка СВАБОДА пачне выходзіць два разы на тыдзень — у аўторак і пятніцу. Аднак два нумары будуць атрымліваць **толькі падпісчыкі.** У розьнічны продаж аўторкавы нумар паступаць ня будзе. Рэч у тым, што рэалізацыя газэты праз "Саюздрук" прыносіць нам значныя страты, бо з кожнага нумара ў нас забіраюць амаль 60% кошту.

Такім чынам, калі вы жадаеце атрымліваць СВАБОДУ двойчы на тыдзень, завітайце да 15 кастрычніка на пошту, дзе ў вас прымуць падпіску на лістапад і сьнежань. Гэта каштуе ўсяго 14 тысяч рублёў. Падпісны індэкс СВАБОДЫ 63887.

Дарэчы, і пятнічны нумар усё цяжэй будзе купіць у кіёску (асабліва ў правінцыі), па той прычыне, што мы вымушаныя зьмяншаць розьнічны продаж з прычыны стратнасьці гэтай справы.

РЭДАКЦЫЯ

Год заснаваньня 1902
Выходзіць з 1990

Галоўны рэдактар Ігар Германчук
Заснавальнік Павал Жук
Выдавец „Газэта СВАБОДА, Ltd.“

Наклад 93 000

Адрас рэдакцыі:
220088, Менск, вул. Іванаўская, 56

Тэл./факс 36-24-41

Вашынгтон абураны

У аўторак, 3 кастрычніка, ЗША рэзка адрэагавалі на выказваньне прэзідэнта Лукашэнкі, быццам беларускія вайскоўцы невінаватыя ў забойстве двух амэрыканцаў — навігатараў паветранага шару.

Прэс-сакратар Дзярждэпартаманту ЗША Нікалас Бэрнс заявіў, што камэнтар Аляксандра Лукашэнкі падчас тэлевізійнага выступу ў панядзелак не вытрымлівае ніякай крытыкі. "Усіх амэрыканцаў балюча кранае любая заява, у якой спрабуюць адвесьці віну за забойства двух амэрыканскіх грамадзянаў", — сказаў Бэрнс.

У мінулым месяцы два ўдзельнікі гонак паветраных шароў былі зьбітыя ваенна-паветранымі сіламі Беларусі, бо, як патлумачыў беларускі бок, не адказвалі на радыёзапыты і папярэджаньні. Яшчэ чацьвёра амэрыканскіх навігатараў былі неапраўдана затрыманыя. Тады Белы Дом і Дзярждэпартамант з недаверам успрынялі заявы беларускага боку, што навігатары ігнаравалі загад прызямліцца. Беларускія ўлады крытыкаваліся таксама за нежаданьне прынесьці прабачэньні.

На мінулым тыдні, здавалася, інцыдэнт пачаў згладжвацца. Міністар замежных справаў Беларусі Уладзімер Сянько сустрэўся ў Вашынгтоне з прадстаўнікамі адміністрацыі, у тым ліку з намесьнікам дзяржсакратара Стробам Тэлбатам. Інцыдэнт з шарам, без сумненьня, стаяў на парадку дня перамоваў, але ніякіх камэнтараў не паступала.

Такім чынам, заява Лукашэнкі ў панядзелак сталася нечаканасьцю і імгненна выклікала рэакцыю абурэньня. Нікалас Бэрнс абверг сьцьверджэньне Лукашэнкі, быццам арганізатары спаборніцтваў не прадставілі Беларусі адпаведных заявак на пралёт шара, заявіўшы, што гэта няпраўда. "Віна ляжыць на беларускіх уладах, на людзях, якія дзейнічалі ад імя Беларусі", — падкрэсьліў прадстаўнік Дзярждэпартаманту. Ён адзначыў, што калі б нават адпаведны дазвол ня быў атрыманы, няма апраўданьня зьбіцьцю паветранага шара ў 1995 годзе.

Бэрнс адхіліў пытаньне журналістаў, з якога вынікала, што Беларусь займае больш жорсткую пазіцыю ў дачыненьні да ЗША, каб дагадзіць Расеі. Ён заявіў, што інцыдэнт ня мае ніякага дачыненьня да Расеі і было б нясправядліва "зьвязваць расейскія ўлады альбо расейскі народ з такога кшталту абуральнымі паводзінамі".

Прадстаўнік Дзярждэпартаманту сказаў, што расейскі ўрад ня можа рабіць заявы, падобныя да зробленай Лукашэнкам. Бэрнс таксама заявіў, што інцыдэнт несправядліва пераносіць на ўвесь беларускі народ. Ён нагадаў, што "шмат беларусаў зьвярталіся ў амэрыканскае пасольства ў Менску, каб сказаць, што яны ў жаху, прыносяць прабачэньні і выступаюць супраць таго, што здарылася".

Бэрнс заявіў, што беларускія ўлады "мусяць зьвярнуцца да фактаў гэтага выпадку: гэта значыць, што ўлады нясуць адказнасьць за сьмерць двух амэрыканцаў, што яны маюць абавязацельства правесьці поўнае расьсьледваньне інцыдэнту, што яны павінны даць сем'ям забітых тлумачэньне і прынесьці прабачэньні, што абавязак уладаў перад міжнароднай супольнасьцю — прыняць усе меры перасьцярогі, каб зьмяніць існуючыя інструкцыі: выкараніць стандартныя апэрацыйныя працэдуры, якія дзейнічаюць з савецкіх часоў, і зрабіць напэўна так, каб падарожнікі ў Беларусь альбо праз паветраную прастору Беларусі не баяліся стацца аб'ектам якога-небудзь інцыдэнту часоў халоднай вайны".

Калі журналісты запыталіся Бэрнса, ці бясьпечна лётаць праз Беларусь, прадстаўнік Дзярждэпартаманту адказаў: "Улады Беларусі павінны несьці адказнасьць за забесьпячэньне найлепшых магчымых мераў бясьпекі для кожнага падарожніка праз Беларусь. Але беларускія ўлады не пераканалі нас у гэтым".

Адхіліўшы магчымую сувязь выказваньняў беларускага кіраўніка з Масквой, прэс-сакратар Дзярждэпартаманту падкрэсьліў: "Зробленыя заявы трэба непасрэдна зьвязваць з прэзідэнтам Лукашэнкам. І яму трэба падумаць пра уражаньне, якое гэтыя выказваньні робяць на наш урад, і уплывам, які яны будуць мець на нашыя ўзаемаадносіны".

Мечыслаў Грыб: "Я гэтага не падтрымліваў і падтрымліваць ня буду"

Так заявіў старшыня Вярхоўнага Савету Беларусі ў інтэрвію з нагоды заявы Савету Фэдэрацыі Расеі аб рэфэрэндуме па аб'яднаньні Расеі і Беларусі

— Спадар старшыня, як бы вы пракамэнтавалі заяву Савету Фэдэрацыі Расеі аб правядзеньні рэфэрэндума па паглыбленьні эканамічнай і палітычнай інтэграцыі Расеі і Беларусі?

— Кожная краіна мае правы праводзіць рэфэрэндумы па пытаньнях, якія не пярэчаць яе заканадаўству і ў якіх зацікаўленыя людзі, але мы, калі праводзілі рэфэрэндум, ставілі пытаньне ня ў той плоскасьці, якую прапануе Савет Фэдэрацыі Расеі. Мы пыталіся: "Вы за пашырэньне эканамічнай інтэграцыі з Расеяй ці не". Нашыя людзі адказвалі "так", у тым ліку і я. Але зараз Савет Фэдэрацыі Расеі ставіць пытаньне шырэй: вы за эканамічную і палітычную інтэграцыю? Эканамічная інтэграцыя — гэта зразумела, але што такое палітычная? Дзе яе пачатак, дзе канец? Можна па рознаму разумець, у тым ліку і як аб'яднаньне двух дзяржаваў у адну. Але калі маецца на ўвазе такое шырокае тлумачэньне, то гэта супярэчыць нашай Канстытуцыі, якая сьцьвярджае, што Рэспубліка Беларусь — гэта ўнітарная, суверэнная, незалежная дзяржава. А ўсё што супярэчыць Канстытуцыі, мною адназначна адхіляецца. Я гэта не падтрымліваў і падтрымліваць ня буду.

Яшчэ адзін момант адзначу. Мне здаецца, што не зусім карэктна паступаюць нашыя суседзі, калі прапануюць выносіць на рэфэрэндум пытаньне, якое супярэчыць Канстытуцыі суседняе дзяржавы.

— Вы не выключаеце, што гэта пачатак розыгрышу беларускай карты напярэдадні выбараў у Расеі?

— Не выключаю. Сапраўды да гэтага прыцягваецца ўвага, у тым ліку і такім сродкам, каб зрабіць рэфэрэндум у дзень выбараў. Мы свой рэфэрэндум таксама зрабілі ў дзень выбараў і цяпер я прыходжу да высновы, што мы дапусьцілі памылку. Ад гэтага пацярпелі выбары, бо ўсю ўвагу аддалі рэфэрэндуму. Дарэчы, да такой жа высновы прыйшлі і аглядальнікі з міжпарламанцкіх групаў, у тым ліку і Рады Эўропы.

— Як Вы ацэньваеце ролю прэзідэнта Беларусі ў гісторыі са зьяўленьнем заявы Савета Фэдэрацыі Расеі? Ці не здаецца Вам, што гэта ў нейкім сэнсе адказ на ягоную ініцыятыву, якая была выказана падчас апошняга візіту ў Маскву і Сочы?

— Мне цяжка гэта ацэньваць, бо паездкі прэзідэнта ў Маскву, Сочы, Кіеў са мной не ўзгадняліся і я аб іх даведаўся, як і ўсе астатнія, з паведамленьняў у прэсе. Пасьля гэтых паездак я таксама ніякай дадатковай інфармацыі ня меў.

Запісаў
Алег ГРУЗЬДЗІЛОВІЧ

Зброю ўсёж пачынаюць рэзаць

Як паведамілі ў Нацыянальным агенцтве па кантролі і інспэкцыях, 15 кастрычніка Беларусь прыступіць да зьнішчэньня зброі згодна з Дамовай аб звычайных узбраеньнях ў Эўропе.

У гэты ж дзень на Барысаўскім танкарамонтным заводзе плануюць пачаць адгрузку брані ў ФРГ — у адпаведнасьці з раней заключаным кантрактам на пастаўку 20 тыс. тон мэталалому. Прадстаўнік заводу днямі адпраўляецца ў Нямеччыну для адбору абсталяваньня (дызэльныя пагрузчыкі і г.д.), каб у тэрмін завяршыць зьнішчэньне зброі. На гэтыя мэты нямецкі бок выдзеліў 60 тысяч дойчэмарак.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Іван Антановіч рыхтуецца ў дыпламаты

Вядомы камуністычны дзеяч Іван Антановіч рыхтуецца заняць крэсла ў зьнешнеэканамічным ведамстве Беларусі.

Паводле неафіцыйных зьвестак, прэзідэнт Лукашэнка ўжо падпісаў указ аб прызначэньні Івана Іванавіча намесьнікам міністра замежных справаў. Ён заменіць на гэтай пасадзе цяперашняга намесьніка міністра Пятра Бяляева, які хутчэй за ўсё будзе накіраваны паслом у Бон.

У тэлефоннай размове з карэспандэнтам СВАБОДЫ Іван Антановіч сказаў, што "прэзідэнцкага ўказу пакуль ня бачыў", але ня супраць атрымаць гэтую "прыемную і цікавую пасаду".

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Зарплату будуць абмяжоўваць

Прэм'ер-міністар М.Чыгір лічыць, што на многіх дзяржаўных прадпрыемствах выплочваецца "завышаная зарплата".

Пра гэта ён заявіў на паседжаньні "Клуба дырэктараў". Паводле словаў прэм'ер-міністра, сёлета зарплата на прадпрыемствах прамысловасьці вырасла да 80 даляраў, а ў жніўні склала 90 USD. Тым часам аб'ёмы вытворчасьці наадварот зьнізіліся. М.Чыгір паведаміў, што рыхтуецца ўказ прэзідэнта, які абмяжуе памеры зарплаты для тых дзяржаўных прамысловых прадпрыемстваў, якія маюць даўгі. Бо нельга сёньня, адзначыў прэм'ер, "раскідвацца грашыма".

Міхась ВОЙНА

Скарачаць пачалі з шафёраў

На паседжаньні Магілёўскага аблвыканкаму абмяркоўвалася пытаньне аб выкананьні загаду прэзідэнта Беларусі па скарачэньні апарату кіраваньня.

Удзельнікі паседжаньня прыйшлі да высновы, што скарачаць кадры належыць за кошт штату народнай адукацыі, культуры і шафёраў аблвыканкаму.

СІМ

Бункер для старшыні

У лесе ў Камянецкім раёне Берасьцейскай вобласьці, дзе да 1993 года дыслакавалася адна з расейскіх вайсковых частак, цяпер распачалі маштабныя будаўнічыя работы.

Сіламі будаўнічых брыгадаў з Маларыты, Пружанаў і Кобрыні ўзводзіцца комплекс будынкаў, дзе прыблізна ў 1996 годзе пачне працаваць санаторый для асобаў, якія пацярпелі ад наступстваў аварыі на ЧАЭС. Адначасова на тэрыторыі, якая знаходзіца пад аховай, у адной з армейскіх спэцпабудоваў абсталёўваюцца рабочыя апартамэнты для старшыні Берасьцейскага аблвыканкаму Ўладзімера Заламая. Іх мяркуецца выкарыстоўваць у выпадку надзвычайных сітуацый у рэгіёне.

СІМ

У Ваўкавыску абрабавалі нямецкую фірму

Гэтае злачынства можна ахарактарызаваць як адно з найбольш дзёрзкіх.

У чацьвер, 28 верасьня, каля 10-й гадзіны раніцы, у офіс фірмы "Арго-Беноба", якая будуе ваенны гарадок у мястэчку Рось, зайшлі двое невядомых. Выхапіўшы з-за пазухі пісталеты, яны прымусілі фінансіста фірмы адчыніць сэйф і ўласнаручна перакласьці каштоўнасьці ў іхны сакваяж. Потым зьвязалі гаспадара кабінэта — і зьніклі. Рабаўнікі прыхапілі з сабою 80 000 дойчэмарак і 70 млн. беларускіх рублёў. Міліцыя шукае злачынцаў, але пакуль што марна.

С.С.

Гумовыя боты выйшлі з моды

Спынены Крычаўскі завод гумовых вырабаў.

Склады прадпрыемства забітыя прадукцыяй. Гумовы абутак (галёшы і боты) нават па зьніжаных цэнах гандаль амаль не прымае. Рабочыя ўскладалі надзеі на італьянскую лінію па вытворчасьці спартовага абутку, але былы дырэктар завода Ўладзіслаў Шыпіцын, перад тым як пайсьці з заводу, прадаў лінію ў Расею.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Рыдлёўка як сродак "паскарэньня стабілізацыі"

Кадравыя перастаноўкі, пра якія абвесьціў прэзідэнт Лукашэнка ў аўторак на сумесным паседжаньні Кабінэта міністраў і Савету бясьпекі, чакаліся і прадказваліся яшчэ ў жніўні, пісала пра гэта і СВАБОДА (гл. №32). Так што ў пэўным сэнсе гэта не навіна, што сыходзіць з пасады кіраўнік адміністрацыі Леанід Сініцын, а на ягонае месца заступае Міхаіл Мясьніковіч.

Да зьменаў у бліжэйшым атачэньні прэзідэнта вышэйшая публіка была гатовая, менавіта таму і спэктакаль у былым ЦК пад назваю "сумеснае паседжаньне" яна ўспрымала даволі халодна. Галоўны актор, які іграў на сцэне прэзідэнта, крыху адышоў ад тэксту, крыху разлаваўся на калегаў, але яму гэта можна даравать ("ну, быў ня ў форме"). Затое як добра ўсё скончылася: публіка зрабіла сапраўдную авацыю "маэстра", які зноў прадэманстраваў непараўнальны талент бараніць простых людзей і адпраўляць у чорнарабочыя міністраў, а пасьля мірна паклалася ў свае халодныя ложкі. "Так ім і трэба", — адначасова пачулася з тысячаў куткоў краіны ў бок віцэ-прэм'ера Куранкова, сталічнага мэра Ярмошына ды міністра будаўніцтва Навіцкага, якіх прэзідэнт абвінаваціў у тым, што не выплочваюцца заробкі, не прадаецца танны вінаград, не будуюцца дзяржаўныя кватэры і г.д.. Па логіцы тэлегледача якраз і атрымлівалася, што сваіх бліжэйшых паплечнікаў (Сініцына і Даўгалёва) прэзідэнт кідае на важнейшыя ўчасткі прамысловага фронту, як Ганібал кідаў у прарыў любімых сланоў.

Між тым, кампэтэнтнай публіцы відавочна, што гэта толькі "п'еса для мэханічнага піяніна". Пройдземся па яе нотах. Бадай, самы гучны акорд — дамінант-сэптакорд апошняга года — спадар Сініцын. Якога б адценьня ні былі яго палітычныя погляды, ён застаўся на пазіцыях дзяржаўніка, ва ўсялякім разе падтрымліваў гэтую мэлодыю. Відавочна, што рана ці позна такі настрой павінен быў не спадабацца Лукашэнку, які свой уласны камэртон настроіў зусім на іншую ноту. У сярэдзіне лета ўплыў палкоўніка Замяталіна ўзрос настолькі, што некаторыя музычныя аглядальнікі справядліва вызналі за ім ролю галоўнай скрыпкі ў дзяржаўным аркестры пад кіраўніцтвам "маэстра", і гэта было ўжо дастатковай падставай, каб сьцьвярджаць, што Сініцына хутка здымуць. Прызначэньне на ягонае месца Міхаіла Мясьніковіча — гэта па ўсіх паказьніках не эканамічны, і тым больш не палітычны выбар. Хутчэй — гаспадарчы. Прэзідэнту на пасадзе галавы адміністрацыі патрэбны чалавек, які ня горш за Івана Іванавіча можа лічыць, зарабляць, траціць ды кантраляваць маёмасьць, паперы ды грошы. Каб адзін аднаго пільнавалі. І да гэтага "кадравага" кроку Лукашэнка канчаткова падрыхтаваўся, звазіўшы ў Маскву Ціцянкова разам з Мясьніковічам.

Але, як мы памятаем, менавіта ў той час, калі зьявіліся першыя чуткі пра адстаўку Леаніда Сініцына, узмацніліся пазіцыі Васіля Даўгалёва, які набыў статус намесьніка кіраўніка адміністрацыі. Цяперашняя раптоўная перастаноўка прэзідэнцкага кантралёра на віцэ-прэзідэнцкія хлябы паказвае, што гэта была часовая перамога Сініцына, якая не дасягнула сваёй мэты, а хутчэй сапсавала Даўгалёву ягоную кар'еру. Зьвязку Сініцын—Даўгалёў прэзідэнт адапхнуў на другасныя ролі, будучы яўна не ў захапленьні ад яе патэнцыялу, які можа быць скіраваны супраць яго самога. Але наколькі гэта прадбачліва? Пакруціўшыся на вышэйшых пасадах у эканоміцы, гэтыя ў мінулым кіраўнікі сярэдняга ўзроўню набываюць унікальны вопыт і могуць у любы момант асьмеліцца на самастойнае палітычнае плаваньне. Што, калі насуперак цячэньню? Яшчэ адзін-двое такіх сьмелых, як Станіслаў Багданкевіч, — для Лукашэнкі пакуль асаблівай небясьпекі не ўяўляюць. Але колькасьць адступнікаў можа дасягнуць і крытычнай мяжы.

Добра відаць: каб выключыць рызыку, прэзідэнт набліжае да сябе былых вайскоўцаў ды іншых спэцыялістаў па сілавых сродках. Віктар Шэйман утрымаў свае пазіцыі каля прэзідэнта. Уладзімер Замяталін значна пашырыў свой уплыў. Міхаіл Сазонаў, як мяркуюць, хутка заменіць Юрыя Захаранку. У якасьці кандыдатаў называюць таксама Юрыя Малумава, што ня мае прынцыповай розьніцы. А хто зойме выключна важную цяпер пасаду кіраўніка Службы кантролю? Калі ўжо даваць дарогу афіцэрскаму корпусу, то лепш за іншых на гэтую ролю падыходзіць Віктар Кучынскі, часова пазбаўлены ўласнага гранамёту, але не пазбаўлены пачуцьця адказнасьці за лёс краіны і яе прэзідэнта. Дакладна вядома, што Кучынскі апошнім часам значна прыбавіў ня толькі ў палітычнай вазе, стаўшы двойчы дэпутатам, але і ў вазе фізічнай (тыя, хто бачыў яго пасьля летняга адпачынку, пацьвярджаюць, што Віктар Францавіч набыў выгляд чалавека вельмі мажнога і сур'ёзнага). Дасягнуць гэтага сп.Кучынскаму дапамаглі штодзённыя трэніроўкі ў спартовай зале. Штанга, турнік, а таксама мэтанакіраваныя ўдары кулаком па розных цьвёрдых прадметах загартавалі ягоныя мышцы ды суставы. Самы час адпраўляцца па загаду прэзідэнта на рашучы бой з чынавенствам, *"браць за горла бюракратаў"* ды вытрасаць з іх запазычанасьці па заробках, танны малдаўскі вінаград ды дзяржаўнае жыльлё. Інакш, зноў жа цытуючы прэзідэнта, давядзецца *"махаць рыдлёўкай"*.

Алег ГРУЗЬДЗІЛОВІЧ

Парадаксальны выпадак:

прэс-служба Вярхоўнага Савету зьвяртаецца ў рэдакцыю СВАБОДЫ з просьбай апублікаваць Законы Рэспублікі Беларусь. Падобныя матар'ялы заўсёды ахвотна друкавалі парламанцкая "Народная газета" і "Звязда". А цяпер не друкуюць, адмаўляюцца.

Газэта СВАБОДА, якая кіруецца прынцыпам даваць слова тым, каму "перакрываюць кісларод", сёньня ахвяруе частку сваёй газэтнай плошчы на публікацыю двух Законаў (тэксты друкуюцца ў адпаведнасьці з арыгіналам, завераным пячаткаю сакратарыята Вярхоўнага Савету).

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

І. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 27 кастрычніка 1989 года "Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., №1—2, арт. 3) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У частцы другой артыкула 56 словы "пры ўмове, што колькасць галасоў, пададзеных за кандыдата ў дэпутаты, больш за колькасць галасоў, пададзеных супраць яго" выключыць.

2. У частцы другой артыкула 57:

трэці сказ пасля слоў "Паўторныя выбары" дапоўніць словамі "ў першым і другім туры галасавання";

пасля слоў "прынялі ўдзел больш" лічбы "50" замяніць лічбамі "25";

чацвёрты сказ пасля слова "Выбраным" дапоўніць словамі "у першым туры галасавання";

3. Дапоўніць артыкул 57 часткай наступнага зместу:

"Другі тур галасавання пры паўторных выбарах праводзіцца ў парадку, прадугледжаным артыкулам 56 гэтага Закона".

ІІ. Увесці гэты Закон у дзеянне з моманту яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь *А.Лукашэнка*

7 верасня 1995г., г.Мінск
№3857-ХІІ

Закон лічыцца падпісаным згодна з п.20 артыкула 100 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь "Аб выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў Рэспублікі Беларусь"

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

І. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 27 кастрычніка 1989 года "Аб выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў Рэспублікі Беларусь" (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1995 г., №9—10, арт.113) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У частцы другой артыкула 53 словы "пры ўмове, што колькасць галасоў, пададзеных за кандыдата ў дэпутаты, больш колькасці галасоў, пададзеных супраць яго" выключыць.

2. У частцы другой артыкула 54:

трэці сказ пасля слоў "Паўторныя выбары" дапоўніць словамі "ў першым і другім туры галасавання";

пасля слоў "прыняло ўдзел больш" слова "палавіны" замяніць словамі "25 працэнтаў";

чацвёрты сказ пасля слова "Выбраным" дапоўніць словамі "у першым туры галасавання";

ІІ. Увесці гэты Закон у дзеянне з дня яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А.Лукашэнка

7 верасня 1995г., г.Мінск
№3858-ХІІ

Закон лічыцца падпісаным згодна з п.20 артыкула 100 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь

На кожнага беларуса — па тоне бульбы

Статыстыка сьцьвярджае, што кожны беларус зьядае ў год каля чатырох мяхоў бульбы (170 кг). Але з кожным годам мы спажываем яе ўсё меней. Параўнайце: у 70-я гады, напрыклад, мы зьядалі амаль па 250 кг. Аднак гэты прадукт і сёньня застаецца ў нас адным з найбольш папулярных і даступных. Бульба, як кажуць, яна і ў Афрыцы бульба, хоць там на адну афрыканскую душу яе прыпадае на год усяго па 5 кг.

Як прагназуе міністэрства сельскай гаспадаркі, сёлета Беларусь мае шанцы накапаць 9,6 млн. тон клубняў,з іх калгасы і саўгасы — усяго 1,5 млн. тон. Гэта значыць, што "другі хлеб" мы атрымліваем галоўным чынам у прыватным сэктары. Пракорпаўшыся ўсё лета на сваіх "сотках" і "дзялках", руплівыя гаспадары ня толькі забясьпечылі саміх сябе, але і на продаж маюць.

Большасьць прыватнікаў імкнецца прадаць лішкі свайго ўраджаю гуртам — калгасам або спажывецкай каапэрацыі. Але сёньня сітуацыя складваецца не на карысьць уладальнікаў падсобных гаспадарак. Бо ў самой дзяржавы ўзьніклі праблемы з рэалізацыяй бульбы (105 тыс.т.) па міжнародных дамовах з краінамі СНД. Мэр Масквы Лужкоў падчас свайго візіту ў Менск таксама абяцаў купіць 12 тыс.тон беларускай бульбы, але масквічы ўзялі пакуль толькі 1,5 тыс. т.

Намесьнік начальніка ўправы міністэрства сельскай гаспадаркі Аляксандар Белавусаў паведаміў карэспандэнту СВАБОДЫ, што Масква ўжо амаль забясьпечыла сябе бульбай. Пры гэтым ён адзначыў, што "ўрад Масквы выдае крэдыты мэтанакіравана — для закупкі бульбы толькі ў расейскіх вытворцаў", якія дзеля рэалізацыі зьніжаюць закупачныя цэны. Менавіта так зрабілі гаспадаркі Чувашыі — і такім чынам зацікавілі расейскія камэрцыйныя структуры, якія займаюцца закупам бульбы. Безумоўна, купляць будуць там, дзе выгадней. Акрамя таго, сп.Белавусаў паведаміў, што "пастаўкі бульбы стрымліваюцца з прычыны недахопу фінансавых сродкаў у замежных пакупнікоў". Таму ня выключана, што з маскоўскім кантрактам будзе тое самае, што нядаўна з узбэцкім — бавоўнавым...

Дарэчы, беларускія дзяржаўныя нарыхтоўшчыкі-перапрацоўшчыкі таксама цяпер пакутуюць ад адсутнасьці грошай. Крухмальныя і сьпіртовыя заводы, ня маючы абаротных сродкаў і шанцаў атрымаць крэдыты, ня ў стане купіць бульбу. Таму сёньня яны працуюць на палову магутнасьцяў або зусім прастойваюць.

Тым часам самыя адважныя старшыні калгасаў, пакінуўшы ўсе спадзяваньні на дзяржзакупы, намагаюцца самастойна заваяваць расейскія рынкі. Але гэта справа небясьпечная. У кабінэтах міністэрства сельскай гаспадаркі давялося пачуць такую гісторыю. Адзін дырэктар саўгасу, загрузіўшы тры "КамАЗы" бульбай, махнуў у Піцер — гандляваць. Памыкаўшыся трое сутак па розных піцерскіх канторах, ён так і не знайшоў паразуменьня з чыноўнікамі: кожны хацеў атрымаць "на лапу".Тады ён вырашыў паспытаць шчасьця на базары, але там яго чакалі новыя праблемы — рэкет. Крутыя хлопцы паставілі больш жорсткія ўмовы: або ён прадае бульбу за палову цаны, або плоціць "падатак" (тысячу даляраў за машыну) — і яго адпускаюць жывым. Давялося гаротніку адкупіцца ды ўцякаць дамоў.

Што ж, рынак — рэч тонкая, асабліва калі з сацыялістычным ўхілам.

Віктар ВАЛАДАШЧУК

Галадоўка ў прыёмнай дырэктара

У панядзелак 2 кастрычніка рабочы магілёўскага завода "Зеніт" Мікалай Расюк абвесьціў галадоўку ў прыёмнай дырэктара прадпрыемства.

М.Расюк заявіў, што ня спыніць галадоўку, пакуль рабочым нарэшце ня выдадуць заробак за жнівень. Да ягонай акцыі зьбіраюцца далучыцца іншыя рабочыя, а таксама старшыня Магілёўскай абласной арганізацыі Свабоднага прафсаюзу Сяргей Абадоўскі. Рабочыя маюць намер дадаткова вылучыць пытаньне аб працы. Рэч у тым, што дырэкцыя прадпрыемства плануе ў бліжэйшыя два месяцы скараціць колькасьць працаўнікоў амаль удвая.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

На магілёўскім аўтазаводзе — прыехалі

На Магілёўскім аўтазаводзе створаны страйкам.

Рабочыя вырашылі правесьці пазачарговую канфэрэнцыю працоўнага калектыву і вынесьці на яе пытаньне аб даверы дырэктару завода А.Бунасу. Два гады таму на заводзе праводзіўся нават рэфэрэндум, на якім рабочыя адхілілі кандыдатуру сп.Бунаса, але той застаўся кіраваць. За правядзеньне канфэрэнцыі выступілі абодва прафсаюзы — афіцыйны і свабодны. Рабочыя таксама патрабуюць выплаты заробку за жнівень. Адміністрацыя прадпрыемства тым часам адпраўляе 60% рабочых (2,5 тыс. чалавек) у неаплочваемы адпачынак.

Іван ЗАСІМОВІЧ

Базіс і надбудова

Ужо пяты год у Наваполацку займаецца бізнэсам былы студэнт, а зараз асьпірант Наваполацкага дзяржаўнага ўнівэрсітэту сірыец Салім Алі.

Сёлета ён вырашыў узьвесьці ў горадзе офіс сваёй фірмы "Дамаск". Наваполацкія ўлады прапанавалі бізнэсмэну незвычайнае месца — непрацуючую грамадзкую прыбіральню. Плануецца ўзьвесьці над прыбіральняю 3-павярховы будынак, дзе разьмесьцяцца крамы, філія аднаго з беларускіх банкаў і офісы некалькіх фірмаў. У сутарэньнях будынка, па патрабаваньні ўладаў, будзе захаваная грамадзкая прыбіральня.

Васіль КРОКВА

Колькі давалі — столькі і браў

Упраўляючы аднаго з аддзяленьняў Ашчаднага банку ў Бабруйску абвінавачваецца ў атрыманьні хабару ў памеры больш за 100 млн. рублёў.

Падчас папярэдняга сьледзтва высьветлілася, што банкір атрымліваў "навар" ад мясцовага прадпрымальніка, якому дапамагаў пераводзіць грошы ў наяўныя. Міліцыі дакладна вядомыя 50 выпадкаў такога кшталту фінансавых апэрацыяў. Такім чынам ім удалося абнаявіць больш як 3 млрд. рублёў.

Іван ЗАСІМОВІЧ

Кожнае трэцяе злачынства застаецца нераскрытым

На сэсіі Гарадзенскага абласнога савету дэпутаты заслухалі справаздачу начальніка абласнога ўпраўленьня міліцыі палкоўніка Белашэўскага.

Карціна даволі змрочная: за 8 месяцаў гэтага года зьдзейсьнена 6000 злачынстваў, што на 10% болей, як за адпаведны пэрыяд мінулага года. Асабліва небясьпечная сітуацыя склалася ў Воранаўскім раёне, дзе рост злачынстваў склаў 43%. Колькасьць разбояў і забойстваў у вобласьці набліжаецца да 3 тысячаў, а колькасьць аўтамабільных аварыяў вырасла на 21,4%, у іх загінулі 162 чалавекі.

Як звычайна, палкоўнік Белашэўскі наракаў на матар'яльныя фактары — тэлефонная сувязь кепская, ва ўпраўленьні не хапае 130 супрацоўнікаў, бо няма грошай на павелічэньне штату...

Маўляў, з гэтых прычынаў кожнае трэцяе злачынства ў вобласьці застаецца нераскрытым. Да ўсяго, толькі ў гэтым годзе 273-х супрацоўнікаў міліцыі прыцягнулі да адміністрацыйнай адказнасьці, 41-го — звольнілі, у дачыненьні да 16-ці — узбуджаныя крымінальныя справы; вызваленыя ад пасадаў начальнікі Іўеўскага і Ашмянскага РАУС.

М.МІКАЛАЙЧЫК

Хлеба няма, а ім сьвята давай

На сустрэчы з кіраўніком аблвыканкаму А.Дубко гарадзенскія вэтэраны цікавіліся найперш ільготамі.

Вэтэраны лічаць, што прэзідэнт перагнуў палку, бо скасаваньне ільготаў выгаднае толькі БНФ. А грошы для папаўненьня бюджэту, на іх думку, трэба браць толькі з багатых, а не з пэнсіянэраў.

У "апраўданьне" прэзідэнцкай палітыкі сп.Дубко прывёў лічбы, што ў вобласьці 316,5 тысячы пэнсіянэраў, з іх больш за 41 тысячу працягваюць працаваць. За верасень гэтыя людзі павінны былі атрымаць ажно 121,1 млрд. рублёў пэнсіі. Пасьля ж указу прэзідэнта коштам гэтых людзей дзяржава зможа заашчадзіць 3,3 млрд. рублёў — вось і прыбытак.

Не дае спакою вэтэранам пакінутая дзе-нідзе беларуская сімволіка. Пэнсіянэры абураюцца, што ня ўсе дзяржаўныя ўстановы пасьпяшаліся выканаць "волю народа" (павесіць герб з каласкамі). На гэта Дубко адказаў з гонарам: "Хай бяруць прыклад з аблвыканкаму, мы замянілі ўсё". Напрыканцы сустрэчы адзін з кіраўнікоў вэтэранскай арганізацыі запатрабаваў, каб абласная адміністрацыя выдаткавала 15 млн. рублёў на належнае сьвяткаваньне "Великого Октября". Адказ быў адназначны: "Грошы знайду!".

В.М.

Ліст у рэдакцыю

Скажу вам як доктар: мэдыцына хранічна хворая

Шаноўная рэдакцыя!

У гэтым лісьце я хачу закрануць праблему, якая мала асьвятляецца ў прэсе, у тым ліку і ў СВАБОДЗЕ. Гаворка ідзе пра мэдыцыну.

Усюдыісны беларускі прэзідэнт дабраўся нарэшце і да гэтай сфэры, прыцісньуўшы мэдыцыну шэрагам сваіх адміністрацыйных "новаўвядзеньняў" ды налётамі розных кантралёраў. Такое ўражаньне, нібыта робіцца гэта дзеля цікавасьці — "а як там мой народ лечаць?". Хоць, каб даведацца, "як лечаць", можна было б проста зьезьдзіць са сваім радыкулітам не ў Маскву, а, напрыклад, у Шклоўскую райбальніцу. Але розьніца паміж народам і народным прэзідэнтам ужо занадта вялікая, і ня кожны з таго народа можа трапіць цяпер нават у сельскую бальніцу. А калі і трапіць, то сустрэне яго там доктар, узброены анальгінам-дымэдролам на ўсе выпадкі жыцьця, ды мэдсястра з тупымі іголкамі шматразовых шпрыцоў.

І гэта не перабольшваньне. Літаральна некалькімі назвамі абмяжоўваецца сёньня лекавы запас шпіталяў. Катастрафічна не хапае сістэм для пераліваньня крыві, сродкаў наркозу, перавязачнага матар'ялу, бялізны, рэнтгенплёнак і г.д. Бальніцы ня маюць сродкаў разьлічвацца за камунальныя паслугі, харчаваньне, інвэнтар, мэдыкамэнты. Даўгі растуць з кожным днём. У многіх буйных шпіталях у жніўні яны склалі больш за 10 млрд. рублёў. У бюджэце з цяжкасьцю знаходзяцца грошы на выплату зарплаты. Праўда, праблему "лекавага дэфіцыту" крыху вырашае гуманітарная дапамога. Але ўрэшце катастрофа непазьбежная, тым больш што ніхто з кіраўнікоў ад мэдыцыны не спрабуе шукаць рэальнага выйсьця з такога становішча. Нашая дзяржава ўжо ня ў стане ўтрымліваць "бясплатную і агульнадаступную" мэдыцыну, а грознымі ўказамі і загадамі, якія абавязваюць за кожную таблетку расьпісвацца пацыенту, двум лекарам і дзьвюм сёстрам, яе не ўратаваць.

У такой сітуацыі можа зьявіцца простае і "эканомнае" рашэньне: няма грошай — будзем зачыняць аддзяленьні, бальніцы, скарачаць "койкі". Маўляў, на Захадзе колькасьць шпітальных месцаў у 2—3 разы меншая за нашую. Але трэба ўлічваць, што бальніца ў нас выконвае крыху іншыя функцыі, як на Захадзе. У нас гэта і часовы прытулак для састарэлых, і месца адпачынку ад разнастайных сацыяльна-бытавых праблем, а галоўнае — фільтар шматлікіх дашпітальных памылак і апошняя надзея атрымаць больш-менш кваліфікаванае лячэньне. На Захадзе, дзе ёсьць моцная сістэма пазабальнічнага абслугоўваньня, лячэньня ў хатніх і амбулаторных умовах, дзе іншыя сацыяльныя патрабаваньні і грамадзкія прыярытэты, — патрэба ў стацыянарных койках значна меншая. А ў нашых умовах, пры нізкай кваліфікацыі дактароў, дрэннай арганізацыі працы і кепскім матар'яльным забесьпячэньні паліклінікаў істотнае скарачэньне коечнага фонду рэзка пагоршыць якасьць мэдычнай дапамогі. Таму само па сабе скарачэньне праблемы ня вырашыць, а шкоды хворым можа нарабіць шмат.

Патрэбная комплексная рэформа ўсёй сістэмы аховы здароўя, мэтадаў кіраваньня, планаваньня, атэстацыі, а галоўнае — раўнапраўнае разьвіцьцё яе розных формаў: дзяржаўнай, страхавой і прыватнай. Бо ўжо сёньня здараецца, што чалавек, які хоча і можа заплаціць грошы за больш якаснае лячэньне, усё адно вымушаны карыстацца агульнадаступным і малакваліфікаваным. Дарэчы, славуты лозунг аб "агульнадаступнасьці" абарочваецца тым, што даступны — толькі свой участковы лекар, а калі ён не задавальняе вас па нейкіх прычынах, то пачынаецца сапраўдная недаступнасьць — да вузкага спэцыяліста, кансультанта ці проста да добрага лекара.

Тое самае і з бясплатнасьцю. Многія людзі даўно скемілі, што задарма можа ўскочыць толькі скула, а лячэньне — усё ж такі праца, ня самая простая, ня вельмі лёгкая і не заўсёды ўдзячная. Таму яшчэ за савецкім часам зьявіліся "стаўкі" на розныя мэдычныя працэдуры і маніпуляцыі, асабліва ў буйных гарадах. І гэта нішто іншае, як рэаліі жыцьця і сьведчаньне старой сацыялістычнай хваробы — грамадзкай недаацэнкі працы мэдыкаў. А сёньня большасьць хворых прыходзіць у шпіталі са сваімі шпрыцамі, лекамі, купленымі на базары ці ў камэрцыйных аптэках, дзе няма праблем з грашыма ці недапастаўкамі. Колькасьць такіх лекаў у тэрапэўтычных аддзяленьнях складае 60—70%. А гэта прама сьведчыць, што нашая мэдыцына ўсё менш бясплатная і трэба нарэшце афіцыйна прызнаць такі факт! А яшчэ лепш заканадаўча аформіць яго і паставіць на службу людзям і дзяржаве. Бо мэдыцына ў нармальным цывілізаваным грамадзтве — ня тое што бясплатная, а, бадай, самая дарагая рэч. А там, дзе яна ня цэніцца, — грамадзтва цяжка хварэе і дэградуе.

Аднак, пакуль што нашая невялікая "паліцэйская дзяржава", здаецца, не зьбіраецца мяняць старых догмаў, пакідаючы першыя месцы ідэалогіі, войску, розным "органам" і калгасным клопатам. Мэдыцына ж зноў ідзе ззаду "генэральнай лініі" і вымушана або быць "бясплатнай і даступнай", або наагул ня быць. Таму той, хто ня мае магчымасьці падлячыць радыкуліт у Маскве ці Нямеччыне, мусіць пэрайсьці на лячэньне голадам або рэгулярнымі сэансамі прэзідэнцкага тэлегіпнозу.

Будзьце здаровыя!

С.КУЛАПСКІ, Магілёў

Аб чым скрыпяць тармазы?

Нататкі аўтааматара Алега Грузьдзіловіча, які тройчы стаў ахвярай: спачатку савецкага тэхабслугоўваньня, потым аўтамабільных злодзеяў і, нарэшце, дзяржавы, якая стварыла ўсё, каб пакінуць спажыўца бяз новага аўтамабіля

Аўтабіяграфія

Правы атрымаў у 1986 годзе, але кіраваць аўтамабілем навучыўся толькі ў 1990 г., калі набыў з рук "мыльніцу" — "запарожац" з рухавіком у 30 "конікаў". За два гады на гэтай "зьвер-машыне" наездзіў ня больш за 20 тысяч. Затое 7 разоў рамантаваўся на станцыі тэхабслугоўваньня, дзе то падмянялі шчапленьне, то рабілі іншыя "карысныя" рэчы, пасьля якіх быў вымушаны зноў зьвяртацца па рамонт.

У 1992 годзе набыў з рук двухгадовую "сямёрку". Праездзіў год — і зьведаў, што такое занос на сьлізкай дарозе. Пакуль машына на стаянцы чакала рамонту, з яе зьнялі некалькі вельмі важных унутранасьцяў. Напэўна, гэта маглі зрабіць толькі калегі-аўтааматары. Напачатку 1995 г. адрамантаваўся і пасьпяхова ездзіў да ліпеня, пакуль машыну ня скралі. У верасьні пазычыў грошы і сабраўся ехаць у Нямеччыну па старэнькі "фольксваген", які знаёмыя немцы абяцалі прадаць за тысячу даляраў. Але новыя мытныя пошліны павялічылі кошт гэтай машыны да сямі тысячаў "зялёных", пасьля чаго з марай аб іншамарцы давялося разьвітацца. Навіна, што машына знайшлася, не парадавала, бо, акрамя кузава, ад яе нічога не засталося...

Аўтамабілізацыя Беларусі

Як сьцьвярджаюць гісторыкі, першыя ўласныя аўтамабілі ў Менску зьявіліся ў 1904 годзе. Было іх ня больш за 10, але толькі на двух езьдзілі пасажыры. У тым жа годзе адбылася і першая аўтааварыя, у выніку якой пасажыр трапіў у бальніцу. Гэта здарылася на вуліцы Падгорнай — у тым месцы, дзе сёньняшняя вуліца Карла Маркса ўпіраецца ў раку Сьвіслач. Як бачым, хуткая язда побач з прэзідэнцкім палацам і ў тыя часы нічога добрага не прынесіла.

Кронікі маўчаць аб тым, калі быў зарэгістраваны першы крадзеж аўтамабіляў на Беларусі. Здаецца, гэта не магло быць раней за перадваенныя ці нават пасьляваенныя часы, калі, нарэшце, зьявіліся прыватныя аўтамабілі. Трафэйныя "опэлі" ды "хорхі" сталі ахвярамі аўтамафіі саракавых гадоў, урэшце выціснуўшы з першых радкоў міліцэйскіх зводак дзяржаўныя "эмкі". Бо за крадзеж асабістай уласнасьці менш давалі! Вядомы выпадак, калі ў 1947 г. у Менску быў скрадзены "мэрсэдэс", які належаў амэрыканскай гуманітарнай місіі. Як расказваюць старажылы, два тыдні "на вушах" стаяла ўся менская міліцыя, але машыну так і не знайшлі.

Вось адтуль, магчыма, усё пайшло і паехала. Чым больш езьдзіла па вуліцах аўтамабіляў, тым больш працэнт іх быў у пошуку. Чым актыўней шукалі, тым лепш хавалі. У хрушчоўскія часы крадзеж аўтамабіля быў "ЧП" ня менш чым раённага маштабу. Любога аўтамабіля! У пошуках сьледчым дапамагалі ўсе як маглі. Калі ж крыміналісты дабіваліся посьпеху, ім была гарантаваная, самае малое, удзячнасьць кіраўніцтва.

Але прыйшлі на дарогі брэжнеўскія "жыгулі" — і становішча рэзка зьмянілася. Раней усе "пабеды", "масквічы", а тым больш "волгі" ў раёне можна было на пальцах пералічыць. Цяпер усё зьмянілася. Зьяўленьне "жыгулёў" адразу ж, рэзка вывела крадзеж аўтамабіляў у шэраг звычайных, будзённых і вельмі непажаданых сьледчымі справаў. Корпацца з гэтымі "адзінкамі", "тройкамі" ды "пяцёркамі" даводзілася шмат, а павагі — амаль ніякай. Жалеза! Лягчэй трох забойцаў вывесьці на чыстую ваду, чым высьветліць, хто скраў, навошта і куды прадаў пару колаў з лысымі пакрышкамі.

Усе гэтыя тэндэнцыі бурна разьвіліся ў "перабудовачныя" ды "незалежніцкія" гады. Па дадзеных МУС, толькі за 5 мінулых гадоў колькасьць аўтамабіляў у Беларусі павялічылася на 70%. На сёньняшні дзень зарэгістравана 376 тысяч адзінак дзяржаўнага аўтатранспарту і 833 тысячы асабістага. Ведама, што ў гэтых умовах не магла не падскочыць і колькасьць угонаў ды крадзяжоў. І гэта адбылося, але ніхто не чакаў такіх катастрафічных тэмпаў: у 2,3 раза за пяць гадоў, прычым за мінулыя два гады на 50%! Пры гэтым вялікай застаецца доля латэнтнай, схаванай злачыннасьці: зусім ня ўсе ўладальнікі машын зьвяртаюцца ў міліцыю, каб заявіць аб прапажы люстэркаў ці нават колаў — бо шанцаў на вяртаньне амаль ніякіх. Вазьму на сябе сьмеласьць сказаць, што амаль кожны другі аўтааматар на Беларусі так ці інакш сутыкнуўся з аўтамабільнымі злачынцамі, а кожны пяты пацярпеў ад іх сур'ёзна. Некаторым не шанцуе пэрыядычна. У мяне, напрыклад, кралі заднія колы, розны рыштунак, запчасткі... пакуль наагул ня скралі машыну цалкам. А чаго там разьменьвацца па дробязях!

Хоць, канечне, пэўная сістэма ў крадзяжах ёсьць. Паспрабуем у ёй разабрацца.

Злодзеі

Як сьцьвярджае мой знаёмы сьледчы, які мае ўяўленьне аб памерах аўтакрыміналу, гадавы абарот у гэтай сфэры — каля 100 мільёнаў даляраў. Гэта кошт амаль усяго валавага ўраджаю, сабранага на Беларусі ў мінулым годзе. Арганізаванай злачыннасьці з гэтых грошай належыць недзе палова, а рэшта распырляецца паміж адзіночкамі ды выпадковымі.

Мяркуючы па колькасьці знойдзеных аўтамабіляў — ня больш як 25-30%, — аўтамабільная мафія працуе вельмі эфэктыўна. Прыкладна 20% злачынстваў у гэтай сфэры выконваецца пад замову — па пэўную машыну ці на аўтамабіль з неабходнымі характарыстыкамі. У гэтым выпадку шанцаў на вяртаньне практычна няма: усё падрыхтавана так добра, што канцоў ня знойдзеш. Машына можа стаяць у гаражы побач з месцам злачынства, а можа за лічаныя гадзіны апынуцца ў іншай краіне — гэта ня мае аніякага значэньня.

Да сёньняшняга дня каля 30% угонаў — звычайнае хуліганства, калі машыну бяруць, каб пакатацца ды кінуць. Але прафэсіяналы кажуць, што доля такіх злачынстваў паступова зьніжаецца. Па-першае, не такія ўжо легкадумныя аўтааматары, каб кідаць свае "тачкі" незачыненымі і без супрацьугонных сродкаў. Па-другое, такія гульні могуць дрэнна скончыцца. Калі ня трапіш у слуп ці ў рукі даішнікаў, то маеш шанец апынуцца ў лапах "ахвяраў", якія ня любяць, калі нехта карыстаецца іхнымі рэчамі. Знаёмы расказаў пра двух сяброў, якія пакаталіся "на халяву" на белым "поршы" аднаго "бізнэсмэна". Цуд, што яны засталіся жывыя, а пра грошы я ўжо і не кажу.

Астатняя частка аўтакрыміналу — дзеяньні пакуль не арганізаваных падлеткаў, адзіночак ці невялікіх групаў, якія хутка набіраюцца вопыту. Напрыклад, у выпадку з маім аўтом злодзеям, як высьветлілася, было 18—22 гады. Пачалі яны сваю дзейнасьць з "адзінкі-капейкі", якую загналі ў лес ды зьнялі тое-сёе, што здолелі вынесьці. Потым падрыхтаваліся ўжо лепш: арандавалі гараж, дзе і разабралі скрадзеную машыну на часткі (маю машыну!). А папаліся на трэцяй, якую хацелі скрасьці сярод белага дня — во якое нахабства! Яшчэ б дзьве-тры ўдалыя апэрацыі — і на адзін "крымінальны аўтаканвэер" у Беларусі было б больш. Дарэчы, як запэўніваюць спэцыялісты, у такіх выпадках злачынцы-незалежнікі абавязкова трапляюць у поле ўвагі аўтамафіі і далучаюцца да яе, выконваючы вузкія абавязкі. Самыя "адлёты" займаюцца начной справай, іншыя выбіраюць аб'екты крадзяжоў, забясьпечваюць прыкрыцьцё, ахову, збыт, дакуманты і гэтак далей. Сапраўды, без спэцыялізацыі сёньня не абысьціся. У знаёмага міліцыянта спрабавалі скрасьці "масквіч", але, на ягонае шчасьце, машына заглохла. Злодзеі спэцыялізаваліся выключна на старых "масквічах" — іх не ахоўваюць так пільна і не шукаюць так старанна. Але з іншага боку — ёсьць рызыка, што ў самы істотны момант стары "масквіч" стане колам, што і здарылася.

Ахвяры

Сьцьвярджаюць, што раней факт крадзяжу машыны ахвяра ўспрымала з большай мужнасьцю. Бо часьцей знаходзілі, бо нэрвы ў людзей былі мацнейшыя, а пару гадоў таму і шанцы купіць іншую машыну былі не такія прывідныя. Цяпер усё наадварот. Страшэнная інфляцыя мінулых гадоў прывяла да таго, што адзіным багацьцем большасьці сем'яў стаў аўтамабіль. Пры сёньняшніх зарплатах другога не набыць і за год, а круціцца ў бізнэсе здолеюць ня ўсе. Ці ня тыя гады, ці ня тыя ўмовы.

Сам бачыў ва ўчастку грамадзяніна перадпэнсійнага ўзросту, які літаральна плакаў, адказваючы на пытаньні сьледчага: якая была ваша машына, што знаходзілася ў багажніку... Больш за ўсё яго хвалявала тое, што ён завяшчаў сваю "чацьвёрку" аднаму сыну, а другому пакідаў кватэру. Як цяпер падзяліць кватэру на двух? Ці вось такая замалёўка: нядаўна стаю ў чарзе да касы, а ў касіркі позірк такі, нібыта яна на Месяц адляцела. Выявілася, некалькі дзён таму скралі аўтамабіль. На адну ноч прыехалі ў госьці да маці, каб узяць бульбы. Цяпер — ні машыны, ні бульбы на зіму!

Ратуйцеся!

Ёсьць меркаваньне, што калі прафэсіянал вырашыць скрасьці вашую машыну, дык нішто не перашкодзіць яму гэта зрабіць. Электронны код вашай сігналізацыйнай сістэмы можна падабраць, падпільнаваўшы момант, калі вы адчыняеце дзьверы. А вялікія мэталёвыя замкі, якія зашчэпліваюцца на пэдалях (такія цяпер прапануе менская крама "Гарызонт"), разьляцяцца на тысячу маленькіх кавалачкаў, калі па іх стукнуць звычайным малатком (але папярэдне трэба пырснуць вадкім азотам з балончыка). І ўсё ж вопытныя аўтамабілісты раяць: трэба адну сістэму "падпіраць" іншай. Добра, калі вы не пашкадвалі два мільёны на "блок тронік" фірмы *Bosch*, але яшчэ лепш дадаць да яго звычайны "кастыль" на руль, які каштуе 400 тысяч. Калі вы вельмі багаты, знайдзіце сістэму "Сэлікон" з бягучым кодам за трыста даляраў, але не зашкодзіць паставіць і звычайную сірэну пад сядзеньне. Для бедных людзей лепшы сродак — не пакідаць сваю апошнюю каштоўнасьць, а спаць у машыне. Але можна пайсьці і на такую хітрасьць: разарваць электрычны ланцуг да акумулятара, а выключальнік вывесьці на якое-небудзь незвычайнае месца (напрыклад, у "бардачок"). Або адкруціць на ноч сьвечку! Каб разгадаць такі сакрэт, злодзею спатрэбіцца шмат часу.

Карацей кажучы, спалучэньне найноўшай электроннай ды першабытнай мэханічнай сістэм аховы — пэўнае выйсьце. Канечне, лепш за ўсё мець гараж ці хаця б месца на стаянцы. Але як першае, так і другое — дэфіцыт. У Менску, да прыкладу, толькі цяпер пачынае будаваць гараж той, хто стаў на чаргу ў 1989 годзе. Па-другое — дорага, нязручна. І галоўнае — зусім не гарантуе абсалютнай бясьпекі. Бо сёньняшні попыт на аўто папросту неверагодны. Што ж здарылася?

Яны нас усіх абкрадалі

Няма ніводнай разьвітай краіны сьвету, якая б не прайшла пэрыяд аўтамабілізацыі. Зьяўленьне *Forda* падштурхнула ЗША да выхаду ў лік сусьветных дзяржаў. З іншага боку, убогі аўтарынак зьяўляецца паказчыкам катастрафічнага стану эканомікі. Прыклад — Куба.

Беларусь у 1995 годзе зрабіла крок менавіта туды — у "кубінізацыю" нашага аўтарынку. Увядзеньне ў верасьні мытных пошлін ажно ў 5 ЭКЮ (каля 7 USD) за кубічны сантымэтар азначае, што замежныя аўтамабілі для беларусаў падаражэлі ў два-тры разы. Сёньня самая "дохлая" *Audi* пачатку 80-х гадоў, якую можна набыць у Нямеччыне за тысячу дойчэмарак, будзе з пошлінамі каштаваць усе 10 тысяч даляраў. Сярэдні пакупнік з Беларусі ніколі ня зможа набыць сабе такі аўтамабіль.

Пошліны падарвалі і наш аўтабізнэс, на якім зараблялі тысячы жыхароў краіны. Шматлікім перагоншчыкам засталося няшмат:

а) пераганяць "жыгулі", якіх у Нямеччыне ўжо амаль не засталося (таму іх і вязуць з Вугоршчыны ды Францыі), але на гэтым шмат не заробіш;

б) прыганяць машыны на замову вельмі багатых кліентаў — але і тут іх адпіхваюць убок уласныя дылеры аўтафірмаў;

в) пайсьці на службу аўтамафіі, дзе патрэбныя кадры, якія ведаюць аўтаспэцыфіку. Сёньняшні бум на перагон машын з Прыбалтыкі — доказ таму, як амаль цалкам крыміналізаваўся гэты бізнэс. Вопыт паказвае, што практычна кожная другая машына, якую прыганяюць адтуль, скрадзеная або... такі лёс чакае яе на Беларусі. Робіцца проста: машыну прадаюць менавіта грамадзянам Беларусі, потым за пакупнікамі сочаць нашыя земляні, якія працуюць на прыбалтаў, падпільноўваюць і... шыта-крыта.

Ужо вядома, што велізарныя памеры мытных пошлінаў пазбавілі казну амаль паловы даходаў. Ды і адкуль ім узяцца, калі пасьля 16 верасьня колькасьць замежных машын з Захаду значна скарацілася. А вось мытнікам, якія ацэньваюць аўтамабіль, жывецца лепш. Цяпер менавіта ад іх залежыць, колькі аўтааматар заплоціць дзяржаве. Дакладна вядома, што такса хабару ў залежнасьці ад маркі і года выпуску машыны, ужо існуе. Дарэчы, на Захадзе дзейнічае іншая сістэма: там у любым кіёску можна набыць кантрольную карту, дзе запісана, колькі каштуе тая ці іншая марка рознага ўзросту. 20% ад гэтай сумы якраз і ёсьць мытная пошліна. І ня трэба даваць хабар ніякаму чыноўніку.

Аўтааматары каля мытні на вуліцы Славінскага, якія чакаюць сваёй чаргі на ацэнку, падзяліліся навіной: быццам Расея таксама зьбіраецца перайсьці на "заходнюю" сістэму. Маўляў, расейская аўтамафія здолела "пераканаць" кіраўніцтва, што высокія мытныя пошліны нявыгадныя краіне (бо разам з колькасьцю аўтамабіляў зьніжаецца і колькасьць "кліентаў" мафіі).

Як бачым, аўтааматары Беларусі ў гэтых гульнях усё роўна застаюцца ахвярамі. Высокія пошліны на карысьць Расеі адбіваюцца для нас тым, што мы ня маем магчымасьці купіць танны аўтамабіль. А нізкія пошліны спрыяюць разьвіцьцю мафіі і робяць нашае жыцьцё небясьпечным.

Дзе ж выйсьце?

Алег ГРУЗЬДЗІЛОВІЧ

Очередной подвиг совковой ПВО

„Тепло" — „холодно"

Есть различные тесты, по которым легко судить об отношениях между разными странами. Один из таких тестов — инциденты на границах. Во времена, когда весь советский народ дружно, хором распевал "Русский с китайцем — братья навек!", многотысячекилометровая советско-китайская граница считалась прибежищем спокойствия и отдохновения. Однако стоило Хрущеву поругаться с великим Мао на почве разного понимания премудростей марксизма-ленинизма, как она вмиг превратилась в линию фронта.

Еще один тест — периодически возникающие то здесь, то там приступы шпиономании. Как известно, во всех посольствах мира значительная часть сотрудников — шпионы. До поры до времени любая принимающая страна мириться с их наличием на собственной территории. Однако в один прекрасный день то из той, то из этой столицы их вдруг начинают выкидывать пачками. На тонком языке дипломатических жестов это означает, что хозяева сделались вдруг шибко недовольны чем-то в поведении гостей.

Наконец еще один способ выражения крайней неприязни был в свое время изобретен в Советском Союзе. Он заключается в том, что средства ПВО начинают вдруг атаковать мирные летательные аппараты другой страны, время от времени залетающие к нам через границу. Рекордное достижение тут — инцидент, случившийся в сентябре 1983 года, когда советский перехватчик сбил над Сахалином пассажирский самолет "Боинг-747", принадлежащий Южной Корее, безвинно погубив 269 человек.

"Боинг" сбили в ночь на 1 сентября. ТАСС сообщил об этом только 2-го. Перед тем состоялись два заседания Политбюро, на которых престарелые мудрецы-правители судили и рядили, как бы половчее соврать о случившемся.

„Все по инструкции"

И вот расстрел воздушного шара над Белоруссией... Ощущение такое, что мы вернулись на 12 лет назад, в сентябрь 1983-го. Будто ничего с нами и не произошло за эти годы. Абсолютно те же, один к одному, слова... На радиозапросы и подаваемые сигналы не отвечал... На предупредительные выстрелы не реагировал... Приблизился к военному объекту...

Такое ощущение, что экипаж шара очень хотел, ну просто жаждал, чтобы его расстреляли. Сделал абсолютно все ради этого, ничего не забыл.

Но каков летчик вертолета, а! Он-то ведь не мог не видеть, что перед ним спортивный воздушный шар, а, скажем, не беспилотный зонд-разведчик: ведь эти аппараты нисколько не похожи! Он не мог не знать, что, в отличие, допустим, от "Боинга-747", приземлить этот воздушный шар, не причинив вреда экипажу, очень легко — достаточно одного выстрела в несущую оболочку! Если же лупить по нему очередями из крупнокалиберного пулемета с расстояния в 100 метров — это для экипажа верная гибель. Если он, капитан, ничего этого не знал и не ведал, то его надо как минимум немедленно разжаловать в рядовые, необученные... А, он выполнял приказ... А вы ничего не слышали о заключении Нюрнбергского трибунала, где говориться, что исполнение преступных приказов не освобождает от ответственности?

"Ну что, бесстрашные бойцы белорусских сил противовоздушной обороны, опасный враг вам попался, — пишет по этому поводу немецкая *Süddeutsche Zeitung*. **Воздушный шар — большой, аж с трехэтажный дом. И разноцветный. Он даже фырчит, как зверь, когда включают горелку. Под шаром небольшая корзина. В ней два-три человека и газовый баллон. В ней нет ни ракет, ни высокочувствительных камер. Воздушный шар летит себе потихоньку на малой высоте... Бомбы с воздушных шаров в последний раз сбрасывали лет этак 80 назад. В первую мировую войну. Экипаж вертолета белорусской ПВО не мог не видеть, что разноцветная громадина, к которой он приближается, совершенно безобидна. Поэтому ни одному, по крайней мере нормальному человеку, и в голову не пришло бы открывать огонь..."**

Тайм-аут в 24 часа

Как и в случае с "Боингом", расстрельщики шара оповестили мир о случившемся не сразу, а спустя довольно значительный срок — через 24 часа. Это время им, видимо, потребовалось, чтобы придумать более или менее правдоподобную версию, зачем понадобилось сбивать шар. Поскольку крупных мыслителей в их рядах, по-видимому, не оказалось, за основу решили взять те же самые объяснения, которые давались после инцидента с "Боингом": не отвечали, не реагировали, не подчинялись...

Тут, однако, возник вопрос: а почему, собственно, не отвечали и не реагировали? Вспомнили про кессонную болезнь. Значит, так: шар летел-летел, а потом, вдруг, по какой-то неведомой причине подскочил с двух до восьми тысяч метров. Там, на этой высоте, пилоты и подхватили эту болезнь, потеряли сознание. Потом шар почему-то опустился опять до двух тысяч, а экипаж продолжал оставаться без сознания.

Более глупую версию трудно, однако, придумать. С какой стати было шару так резко взмывать вверх? Как раз высотой пилоты на нем в состоянии управлять. Они не в силах менять направление полета — это да. Будь иначе, они, может, облетели бы стороной законсервированный совковый заповедник, каким до сих пор благодаря стараниям Лукашенко остается Белоруссия. К тому же последняя запись в бортовом журнале была сделана за 50 минут до инцидента. Максимум 50 минут, а вовсе не часы, как утверждается официально, были в распоряжении аэронавтов, чтобы совершить странное путешествие вверх и вниз. Этих минут для такого путешествия явно недостаточно. В официальной версии говорится также, что кислородные баллоны во время этого "подскока" остались нетронутыми — от этого, дескать, и возникла кессонная болезнь. Да их потому никто и не трогал, что никакого "подскока" скорее всего не было. Пилоты, по-видимому, все время пребывали в здравом рассудке и реагировали на сигналы, но их реакцию либо не заметили, либо оставили без внимания...

Кто дал приказ стрелять?

По официальной версии, командующий ПВО Белоруссии генерал В.Костенко.

Некий высокий белорусский начальник нашел вполне логичное оправдание для его действий: "Что должен был делать командующий ПВО после истории с Рустом?"

Ну в самом деле, мы ведь знаем, чем закончилась эта история: со всех постов тогда полетели и главнокомандующий ПВО, и министр обороны СССР, и многие другие. Что касается жизни двух ни в чем не повинных людей — что это за препятствие для человека, который крепко держится за свое кресло и не желает становиться самоубийцей!

Но в самом ли деле генерал Костенко такой храбрый, что решил взять на себя подобную ответственность? На Западе имеется мнение, что военное начальство в Беларуси сегодня достаточно автономно от политической власти.

"Во главе белорусской армии по-прежнему стоят офицеры, мыслящие в категориях "холодной войны", — пишет швейцарская *Neue Zürcher Zeitung*. — **Они рады проявить активность, если им что-то не по душе, причем не обращая внимания на распоряжения минского правительства, которое они презирают".**

Мне, однако, не верится, что дело обстоит именно так. Генерал Костенко, как и прочие генералы и в России, и в Белоруссии, был вскормлен и вспоен в Совке, а потому прекрасно знает: без верховной власти такие вещи, как расстрел мирного иностранного летательного аппарата, не делаются. Приказ стрелять наверняка пришел откуда-то с самого верха — либо от самого Лукашенко, либо от кого-то из его ближайшего окружения.

Абсолютно никакого военного смысла в этой пальбе не было. Смысл был только один — политический. Вспомним цепочку событий, произошедших в те дни: в пятницу Ельцын выступает на пресс-конференции с яростными обвинениями в адрес Запада и с угрозами в какой-то форме восстановить Варшавский блок, в субботу Лукашенко — один-единственный среди руководителей СНГ — с энтузиазмом присоединяется к этим обвинениям и угрозам, истово подхватывает идею о воссоздании восточного военного союза, а во вторник в Беларусь, словно по заказу, каким-то ветром заносит американский воздушный шар (не сомневаюсь, что расстрельщикам было известно: шар — именно американский). Лучшего способа продемонстрировать серьезность намерений насчет военного противостояния зарвавшемуся Западу, чем прошить этот шар крупнокалиберной очередью, не придумаешь...

"Вы действительно верите, что это сделала белорусская армия? — спрашивает один из американских комментаторов. — Я думаю, что здесь прямая связь с положением в Боснии и с позицией России, которая очень недовольна Америкой и Западом. Я полагаю, что за инцидентом в Беларуси стоит другая страна, с которой у Беларуси особенно хорошие отношения".

Барометр ПВО, как видим, действует безотказно: инцидент над Сахалином — в мире суровые холода, случай с Рустом — повеяло весной и теплом, расстрел над Брестом — снова похолодание...

Олег МОРОЗ,
„Литературная газета"

Мы пили молоко вместе с Гельмутом Колем

Собираясь ехать в Бонн, я и не думал, что эти несколько дней "потрясут мир". Но сначала краткая предыстория.

В июле прошлого года мне и еще нескольким белорусским парням и девушкам довелось работать в молодежном лагере, который организовала немецкая организация "Народный Союз Германии по уходу за могилами военных лет". В течении двух с половиной недель мы занимались строительством памятника на могиле 100 солдат Вермахта, похороненных близ д.Тарасово под Минском. Вместе с немцами мы сделали не только это, но и привели в порядок памятник белорусским партизанам, который располагался поблизости. Тогда, год назад, я познакомился с Зигурдом Кведновым. Бывший военный, он нашел свое второе призвание в работе с молодежью. Под его руководством работал наш лагерь, а немного позже Кведнов организовал похожий лагерь в Танзании.

С помощью Зигурда Кведнова почти все белорусы, которые участвовали в работе лагеря, были приглашены в Бонн на "Канцлерфэст" (Kanzlerfest) — традиционный немецкий праздник.

По размаху и великолепию праздник в парке перед резиденцией бундеспрезидента не имеет конкурентов среди подобных торжеств. В первый день веселилась молодежь. Миновав ненавязчивый, но внимательный полицейский контроль мы увидели ровно подстриженную лужайку со скульптурой в стиле Генри Мура, вокруг которой носятся толпы приглашенных. На сцене, собранной неподалеку, одетая в черный костюм девушка "разогревает" публику перед выступлением бундесканцлера. За ней следом аккредитованные рэпперы поют пару песенок, а я в это время думаю, как через пять минут после этого будет смотреться Гельмут Коль. Однако все опасения оказались напрасными: солидная фигура доктора Коля очень неплохо выглядит рядом с изящным станом его супруги. Толпа разражается приветственными криками, а канцлер, поулыбавшись самую малость, начинает говорить.

Поприветствовав немецких гостей, он обращает внимание на то, что здесь впервые находятся белорусские и польские дети. Позднее мне стало известно, что на этот, десятый по счету, Kanzlerfest впервые были приглашены немцы из экс-ГДР. В принципе, Восточная Германия сейчас настолько преобразилась, что ее трудно отличить от ФРГ. Поэтому "осси" экзотикой на празднике не являлись, а большой взрыв восторга вызвало лишь упоминание о белорусах.

Что ж, доброе слово всегда приятно, но все же мы были приятно удивлены краткостью канцлера, который, поблагодарив спонсоров, пригласил всех в парк.

Первое впечатление от этого садика размерами триста на триста метров было просто ошеломляющим: здесь там и сям стояли небольшие павильончики разных немецких производителей (там можно было отведать их фирменные блюда), самые разнообразные качели-карусели, по аллеям бегали смешные зверушки из "EUROPA-Park", а на многочисленных сценах играли ансамбли из Баварии, Саксонии и других земель Германии. Я решил остановиться на чем-нибудь одном и зашел в молочный домик. Мне очень повезло, потому что минутой позже туда заглянул сам бундесканцлер и я смог лицезреть его с расстояния вытянутой руки. Около десятка журналистов, бесцеремонно размахивая своими камерами, стали донимать Гельмута Коля разными вопросами, на которые тот лишь улыбался — и попивал молочко из стакана.

Честно говоря, когда я увидел, как свободно расхаживает бундесканцлер по парку, у меня возникла мысль о его безопасности. Несмотря на то, что у Коля довольно солидное количество противников и недоброжелателей, явно жаждущих досадить главе немецкого правительства, контроль на входе был, мягко говоря, никаким. Правда, в парке, если вглядеться пристально, можно было выделить высоких молодых людей с мобильными телефонами. Они маленькими группами прогуливались между столиками разных кафе, но откровенно полицейской внешностью (я уже не говорю о форме) не выделялись. Невольно сравнив глав двух государств (белорусского и немецкого), я все же нашел оправдание для столь могучей охраны нашего президента: все-таки немцы живут в демократическом государстве, Коль среди народа имеет приличную долю сторонников, у граждан не встают дыбом волосы после очередного выпуска новостей и т.д.

Что касается немецких деток, то они тут явно не скучали: кто в футбол играл (а надо сказать, что на праздник была приглашена сборная команда Германии и футболисты ходили в спортивном одеянии по аллеям, раздавая афтографы), любители быстрой езды могли попробовать себя машинистом экспресса ICE, мчащегося со скоростью 250 км/час, пострелять в тире по движущимся мишеням, нарисовать себе на память значок, который тут же будет вставлен в основу, и многое другое.

На следующий день здесь же проходил праздник для взрослых. Он отличался от детского только тем, что ассортимент импровизированных ресторанчиков был "взрослее", да и публика была одета в спокойные вечерние тона. И если дети днем раньше откровенно мучили боннских министров, в частности, Клауса Кинкеля, задавая им вопросы типа: "А сколько у вас детей?" или "Какой породы ваша собачка?" — то здесь государственные мужи уже вздохнули более свободно и расхаживали от одного павильона к другому, вежливо уклоняясь от журналистских приставаний. За всех их отдувался канцлер Коль, который вместе с супругой был неподалеку.

Немецкая элита так же отличается от нашей элиты, как немцы отличаются от белорусов. Здесь не было ни безвкусного сочетания бордовых пиджаков с синими брюками, ни бритых голов, ни толстых золотых цепей на шее. Разговаривали друг с другом люди разных рангов: от министра до простых пенсионеров, приглашенных сюда почетными гостями в знак благодарности за прошлые заслуги. Изредка попадались мужчины с баронскими орденами на груди. Улыбающиеся девушки с бокалами шампанского ходили от группки к группке, мускулистый силач расхаживал между кафе с большим удавом на шее. Ближе к ночи начали раздавать свежевыпущенный номер газеты, посвященный празднику.

Хочется отметить небольшую деталь. В дни праздника в Бонне была неважная погода, но с ней не боролись путем разгона туч, все было сделано просто и вежливо: каждому гостю вручили по зонтику (сразу после этого, по закону подлости, дождь закончился).

А через пару дней была дорога домой: экс-ФРГ, экс-ГДР, Польша, Беларусь — своего рода плавный спуск в существующую реальность из двухдневного рая.

Илья АЛЕКСАНДРОВ,
студент 1 курса отделения международных отношений Белгосуниверситета

Что думают лидеры мнений

Независимый институт социально-экономических и политических исследований (НИСЭПИ) продолжает публикацию результатов опросов лидеров мнений — наиболее компетентных и известных специалистов Беларуси в области политики, экономики, mass media, науки и культуры. В сентябре 1995г. был проведен третий опрос лидеров мнений. На вопросы анкеты дали ответы около 100 респондентов. Исследование выполнено в рамках проекта "Мониторинг социально-экономических и политических изменений в Беларуси" при содействии Белорусского Фонда Сороса.

Внушительная часть опроса была посвящена политическим проблемам. Это и не удивительно: забастовка на Минском метро и сложные взаимоотношения ветвей власти были, пожалуй, наиболее значительными событиями в жизни белорусского общества в последне месяцы. Табл.1 дает предствление о том, как оценили забастовку в метро лидеры мнений.

Таблица 1. *Оценка забастовки в Минском метро 17—20 августа 1995 года* (в %)

	Всего	в том числе представители: государственных структур	в том числе представители: негосударственных структур
Это организованная Западом и оппозицией попытка дестабилизировать ситуацию	7.0	8.8	5.8
Действия забастовщиков — это нарушение закона	12.8	20.6	7.7
Это проявление коллективного эгоизма, нарушение нормальной жизни столицы	10.5	23.5	1.9
Это рвачество, погоня за "длинным рублем" тех, кто и так получает много	2.3	2.9	1.9
Это незаконная акция, но часть вины за нее лежит и на администрации метрополитена, и на городских властях	37.2	41.2	34.6
Это незаконная акция, но реакция властей на нее была неадекватно жесткой	26.7	23.5	28.8
Предпринимаемые правительством действия по подавлению забастовки были грубым нарушением закона	27.9	5.9	42.3
Работники метрополитена имели право отстаивать таким образом свои попранные права	20.9	5.9	30.8

Можно было указать не более трех вариантов ответов.

Обращает на себя внимание, что достаточно малая часть респондентов приняла на веру политическую версию забастовки, усиленно пропагандируемую президентом, его соратниками и государственными СМИ. Вера во всемирный заговор против Беларуси имеет немного адептов среди представителей как государственных, так и негосударственных структур. Еще меньшую поддержку получила чисто обывательская трактовка забастовки: "получают много, хотят еще больше", также усиленно пропагандируемая государственными СМИ. Многие респонденты высказали достаточно жесткие оценки действий властей, посчитав их незаконными; немало было и тех, кто признал право рабочих действовать так, как они действовали.

Впрочем, важно отметить, что подобные оценки существенно более характерны для предствителей негосударственных структур; скажем, если действия властей в ходе забастовки нарушением закона посчитали только 5.9% опрошенных из госструктур, то среди их коллег, состоящих "на вольных хлебах" такого мнения придерживаются 42.3%. Однако наибольшее число сторонников набрали оценки, возлагающие ответственность за происшедшее и на самих забастовщиков и на власти различных уровней.

Таким образом, если сгруппировать ответы по степени симпатий к забастовщикам, то наибольшая доля ответивших приходится на умеренные оценки, возлагающие ответственность на все стороны конфликта. При рассмотрении крайних ответов наблюдается некоторое преобладание доли тех, кто отнесся к бастующим с симпатией или хотя бы пониманием. Впрочем, этот "перекос" обеспечивается всецело респондентами-"частниками"; среди предствителей госструктур доли тех, кто выразил симпатии к забастовщикам и резкое их осуждение примерно одинаковы.

Станет ли забастовка в метро прологом волны осенних забастовок, или жесткие антизабастовочные меры сбили возможную волну? Судя по оценкам лидеров мнений, второе более вероятно (табл.2). Лишь треть опрошенных считает, что осенью нас ожидает подъем забастовочного движения. И тут несколько отличаются оценки, даваемые предствителями государственных и негосударственных структур; среди первых несколько выше доля тех, кто уверен, что забастовок не будет.

Вместе с тем большинство лидеров мнений, пусть и небольшое, ожидает осенью резкого роста безработицы. Этот результат косвенно связан с ответами на предыдущий вопрос — угроза массовой безработицы во всем мире снижает забастовочную активность. Однако при этом следует отметить значительные различия в оценках представителей государственных и негосударственных структур: среди первых лишь треть прогнозирует массовую безработицу, среди вторых — две трети. Эти различия можно объяснить по-разному: предстветели госструктур, по обыкновению, надеются, что все как-нибудь "рассосется", возможно, они уверены, что правительство не пойдет на массовые банкротства промышленных гигантов республики, а без этого массовая открытая безработица вряд ли возможна. На оценки их коллег из негосударственного сектора влияют и предствления о последовательности шагов реформы и искреннее недоумение людей, работающих вне госэкономики, по поводу того, как госэкономика вообще еще существует.

А вот в отношении перспектив формирования нового парламента респонденты обнаружили достаточно дружных оптимизм — более двух третей прогнозируют, что новый парламент Беларуси в этом году будет доизбран (табл.3). Не исключено, конечно, что в данном случае, это не столько прогноз, сколько ожидание — постоянные заявления президента о нелегитимности нынешнего парламента и ответные демарши ВС создают нервозную обстановку и мешают работе всех, кроме, разве журналистов. Но не исключено также, что респонденты надеются, что и сама исполнительная власть хотя бы отчасти, заинтересована в появлении полноценного законодательного собеседника и не будет продолжать проводить тактику скрытого срыва выборов.

Кого же предполагают увидеть лидеры мнений среди депутатов, избранных осенью-зимой нынешнего года? По их оценкам, полный провал демократов не повторится — респонденты предсказывают им 18% еще не заполненных депутатских кресел (табл.4). Однако коммунистам и аграриям наши респонденты прочат повторение успеха; в сумме 60%. Таким образом, с учетом результатов весенних выборов, лидеры мнений предполагают, что агрокоммунистический блок будет иметь в новом парламенте твердое большинство, а демакраты — в самом лучшем случае до 10-ти процентов. Возможно, конечно, что на экспертных оценках сказываются результаты весенних выборов: опасно прогнозировать успех тех, кто весной не провел в парламент практически никого. Однако такой психологический эффект может довлеть и над избирателями, играя роль самосбывающегося прогноза.

Косвенным свидетельством того, что левым на выборах будет сопутствовать успех, является и распределение ответов на вопрос о возможности национализации коммерческих банков, на чем настаивает фракция коммунистов в составе нового депутатского корпуса. Более трети опрошенных считают вполне реальным, что одно из наиболее диких предложений коммунистов — о национализации коммерческих банков, будет воплощено в жизнь. И это при том, что президент высказался против этого мероприятия. Впрочем, сравнительно недавно угрозы национализировать комбанки звучали из уст и самого главы государства. Так что вольный статус комбанков — отнюдь не тот принцип, которым президент поступиться в последнюю очередь. Однако повторимся, распределение ответов на вопрос о перспективах национализации комбанков косвенно свидетельствует о том, что влияние ортодоксальных коммунистов в парламенте будет внушительным.

Ну и напоследок — дела российские (табл.5). Здесь, конечно, трудно сказать, какие оценки получены лидерами мнений самостоятельно, а какие просто навеяны российскими СМИ. В предполагаемом распределении мест обращает на себя внимание успех партии Жириновского, а также ожидаемое поражение демократов. В ответах на этот вопрос важно даже не столько то, насколько верно наши респонденты предсказывают результаты выборов в России, а то, на основании каких ожиданий формируется нынешняя белорусская политика и, шире, вообще действия субъектов политики и экономики Беларуси.

Некоторое время назад, да и сейчас, оппозиционные и независимые газеты нашей страны любили обсуждать шансы на то, что Александр Лукашенко в будущем году станет президентом России. Онако, лишь чуть больше 10-ти процентов наших респондентов верят в то, что президент Беларуси вообще примет участие во всероссийском политическом состязании в будущем году (табл.6).

Подводя итоги этого, политического, блока опроса лидеров мнений, можно заметить, что даже наши респонденты, люди весьма компетентные, зачастую строят прогнозы "по тренду", экстраполируя нынешние тенденции — "завтра будет так, как сегодня". Кто-то может отнести это на счет пресловутой стабильности, а кто-то, напротив, увидеть в этом углубление кризиса. Ведь причина общественного кризиса нередко в том и состоит, что завтра будет так, как сегодня, а то и так, как позавчера.

Таблица 2. Распределение ответов на вопрос: *"Ожидаете ли Вы осенью широкой волны забастовок?"* (в %)

	Всего	в том числе представителяи: государственных структур	в том числе представителяи: негосударственных структур
Да	32.1	21.9	38,5
Нет	67.9	78.1	61.5

Таблица 3. Распределение ответов на вопрос: *"Будет ли до конца года доизбран новый парламент?"* (в %)

	Всего	в том числе представителей: государственных структур	в том числе представителей: негосударственных структур
Да	67.1	69.7	65.4
Нет	32.9	30.3	34.6

Таблица 4. *Предполагаемый состав депутатов Верховного Совета Беларуси, которые будут избраны осенью-зимой нынешнего года.* (в %)

	Всего	в том числе представители: государственных структур	в том числе представители: негосударственных структур
Демократы	18	21	17
Коммунисты	31	30	31
Аграрии	29	27	31
Независимые	22	22	21

Таблица 5. *Прогноз результатов выборов в Государственную Думу России в декабре 1995 г.*

	Предполагаемое место по числу полученных голосов: Всего	в том числе представители: государственных структур	в том числе представители: негосударственных структур
Блок "Наш дом — Россия" (В.Черномырдин)	1	1	1
Блок И.Рыбкина	4	4	5-6
Коммунисты (Г.Зюганов)	2	2	2
Демократы (Е.Гайдар, Г.Явлинский)	5	5-6	4
Национал-патриоты (А.Руцкой, П.Романов)	6	5-6	5-6
ЛДПР (В.Жириновский)	3	3	3

Таблица 6. Распределение ответов на вопрос: *"Верите ли вы в то, что А.Лукашенко будет участвовать в президентских выборах в России летом 1996 года?"* (в %)

	Всего	в том числе представители: государственных структур	в том числе представители: негосударственных структур
Да	11.1	6.3	14,3
Нет	88.9	93.7	85.7

Пишут...

Дорогой Александр Григорьевич!

Мы долго думали, написать Вам это письмо или нет, и решили все же написать, потому что скучно и уныло стало на нашей ферме, да и в совхозе... А, бывало, зайдете Вы да нас, такой веселый, в настроении, скажете слово — и вся ферма сьмяецца.

Правда, говорят, што теперь сьмяецца ўся Беларусь, но мы целевізар ня смотрым, а всё работаем на ферме.

Честно скажем, Александр Григорьевич, что в прошлом году, як толькі стали известны итоги выборов, надои молока на нашей ферме резко пошли вверх, а адна корова, ну та, пярэстая, якую Вы когда-то пагладзілі, стала рекордсменкой и за неделю дала годовой надой. Но потом надои резко начали падать и коровы стали запускацца, хотя да быка ня ўсіх вадзілі... Мы не знали, што делать, но после референдума молоко зноў начало прыбываць, и самое удивительное, товарищ президент, што даже цялушкі пачалі даіцца. Доктар кажа, што это от стресса, но мы их ничем не подкармливали, только траву ели на пашы.

Але прошел месяц и всё зноў повторается, як у тым годзе, — малако прапала. Што рабіць, ня знаем.

Александр Григорьевич! Мы верим, што вы укрепите наши колхозы и совхозы и разгоните мафию, но просим Вас придумайте яшчэ што-нибудзь такое, чтоб коровы зноў пачалі добра даіцца.

И еще сообщаем вам, товарищ президент, что заведующий фермой, як вараваў, так і варуе. На днях зноў клевера ўкраў цэлы прыцэп. Людзі бачылі...

Успехов вам, счастья и долгих лет жизни! Но главное, Александр Григорьевич, возвращайтесь назад, к нам, и снова всем будет весело..

Доярки совхоза „Городецкий"

Панядзелак
9 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішніактэйль
7.50 "Тры гісторыі з тэлефонам", м/ф
8.15 Фінансавы час
8.30 "Казка пра Мальчыша-Кібальчыша", м/ф
9.45 Мультфільмы
10.20 Кампутарны палігон
10.45 "Марыца", ф/к
11.50 Д/ф
12.30 "Кароль жартаў", м/ф
15.00, 21.00, 23.00 Навіны
15.10 "Ідэальнае злачынства", м/ф
16.45 ТБ — школе
17.00 "Сямейныя вечары", д/ф
17.15 Тэлебіржа
17.45 Музычны антракт
18.00 АТН, Бі-Бі-Сі, Сі-Эн-Эн
18.45 MTV
19.00 На добры лад
19.15 Беларускі дом
20.00 Пратакол
20.20 Спартовы талекур'ер
20.40 Калыханка
21.40 Музычны антракт
21.55 Вартыкаль. Пошта прэзідэнта
22.35 "Выкшталцоная думка", спэкт.
0.30 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
5.00 Тэлераніца
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Навіны
8.15, 17.20 "Трапіканка"
9.05 Поле цудаў
9.55 Чалавек і закон
10.20 Мультфільм
10.30 Адгадай мэлодыю
11.10 ТРК "Мір"
11.50 "Сабака Баскервіляў", м/ф, с. 1
13.10 Куміры
14.20 "Віджыт сыпяшаецца на дапамогу"
14.40 Марафон-15
15.00 Зорны час
15.35 "Элен і хлопцы"
16.00 Джэм
16.30 Сем дзён спорту
18.10 Час пік
18.35 Адгадай мэлодыю
19.00 Мы
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 "Багз", с. 2
21.50 Да і пасьля...
22.45 "Твін Пікс"
23.40 Сем дзён спорту

Канал "Расея"
17.00 Расея. Прызнаньне ў любові
17.30 Выратаваньне 911
18.25 Вуснамі дзіцяці
19.00, 22.00 Весткі
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Грахі айцоў", м/ф, ч. 1
20.40 Рэпартэр
21.00 Бяз ратушы
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 "Бэрлін, Аляксандар-пляц", с.13
23.45 ЭКС

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.45, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25, 20.15, 21.35 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Мультфільм
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 19.30 "Мануэла"
14.20 Парады садаводам
14.45 "Сны", м/ф
16.00 Студыя "Уяві"
16.15 Зэбра
17.00 Эўрапейскі калейдаскоп
17.30 Крыжыкі-нулікі
18.00 Футбол
19.10 Вялікі фэстываль
19.25 Тэлебліц
20.25 Тэлекрама
20.30 Канцэрт
21.00 Тэлеслужба бясьпекі
21.10 Справы гарадзкія
21.30 Мультфільм
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.20 Парад парадаў
23.20 "Валянціна", с. 3

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.50 Майстрыха
8.05 Новая пачатковая школа
8.35 Патрыярх Ціхан
8.50 "Атарская лука", д/ф
9.10 Італійская мова
9.40 "Эдэра"
10.35 АНК
12.30 Час рэаліста
13.35 Спартовая рыбалка
14.00 Памяці Ю.Тамашэўскага
14.45 Аркестар у восем рук
15.15 "Я.Фэербах", спэкт.
17.05 Мультфільм
17.25 "Зброя", д/ф
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Футбольны клуб
19.10 "Монстар па мянушцы "Лінк", м/ф
21.35 "Адвакат Пэры Мэйсан"
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 Тэніс апоўначы
00.05 Планэта модаў

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Т/ф для дзетак
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Клуб "Эдэм"
19.55 Вашая рэклама
20.00 "Дынастыя", т/с
21.00 Муз-парад
21.15 "Прах і кроў", с. 3
22.00 "На той бок закону"
22.30 "Помста кампутара Гвіста", м/ф

Аўторак
10 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.05 Аўта-парк
8.20 Абібок
8.45 "У песьні маё жыцьцё", ф/к
9.00 ТБ — школе
9.15 Мультфільмы
10.10 "Заблукалыя агенчыкі", м/ф, с. 1
11.15 "У стыле джаз-рэтра", ф/к
11.35 Тураб'ектыў
11.55 "Апёк", м/ф
13.30 "Блакітныя гарады", ф/к
14.35 "Шкрыблякі", д/ф
15.00, 21.00, 23.00 Навіны
15.10 "Строгавы", с. 7
16.15 ТБ — школе
16.45 "Сачыце за маёй рукой", д/ф
17.15 Урокі Н.Наважылавай
17.45 Музычны антракт
18.00 АТН, Бі-Бі-Сі, Сі-Эн-Эн
18.45 MTV
19.00 Калаж
19.30 Мост
19.55 "Маё каханьне, мой смутак"
20.25 Эканамікст
20.35 Скрыжалі
20.40 Калыханка
21.40 АТН-улада
21.55 Музычны антракт
22.10 "Мяцежны духам"
23.20 Пад купалам Сусьвету
23.25 Пад сузор'ем каханьня", ч. 1

ОРТ
5.00 Тэлераніца
8.00, 11.20, 14.00, 17.00, 23.00 Навіны
8.15, 17.20 "Трапіканка"
9.05 Мы
9.45 Сьмехапанарама
10.30, 18.35 Адгадай мэлодыю
11.10 ТРК "Мір"
11.50 "Сабака Баскервіляў", с. 2
13.00, 1.15 "Стаўка большая за жыцьцё", т/с
14.20 "Віджыт сыпяшаецца на дапамогу"
14.40 Квар'етэ "Вясёлая кампанія"
14.50 Мультытролія
15.10 Чароўны сьвет, або Сінэма
15.35 "Элен і хлопцы"
16.00 ...Да 16 і старэйшым
16.30 Сем дзён спорту
18.10 Час пік
19.00 Тэма
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 "Пяць вечароў", м/ф
22.40 Масква, Крэмль
23.10 50 х 50
0.00 "Твін Пікс"
0.45 Сем дзён спорту

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Рытміка
9.50 Ключавы момант
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 Людзі
10.45 "Камень сноў"
11.10 Тэлегазэта
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Новая лінія
15.50 Месяцаслоў
16.20 Сьвята штодня
16.30 "Камень сноў"
16.55 "На ціхім паляваньні"
17.05 Шахматы
17.20 Ваш партнэр
17.30 Расея. Прызнаньне ў любові
18.00 Чыста ангельскі рэпартаж
18.10 L-клуб
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Фэдора", м/ф
21.40 Кінаафіша
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 "Бэрлін, Аляксандар-пляц", с. 14

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Мультфільм
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 18.55 "Мануэла"
14.20 Парады садаводам
14.45 "Прывалаўскія мільёны", м/ф, с. 1
16.10 "Эгіпцкія ночы", ф/б
16.50 На ўсёй Расеі
17.00 Ленінградзкая аблтэлекампанія
18.00 Тэлекрама
18.05 Тэлебліц
18.10 Вялікі фэстываль
18.50 Спартовыя навіны
19.45, 22.15 "Выхаваньне жорсткасьці ў жанчын і сабакаў", м/ф
21.00 Тэлеслужба бясьпекі
21.10 Н.Даўгушын прэзэнтуе...
22.00 Спорт, спорт, спорт...

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.40, 10.30, 13.30, 16.45 СІВ
7.50 Французская для дзетак
8.20 Вышэйшая школа
8.35 "С.Раданескі", ф. 2
9.20 "Заргар", д/ф
9.30 Французская мова
10.00 Вяж у краіну Франкафонія
10.35 АНК
12.30 Час рэаліста
13.35 Ня лыкам шытыя
14.05 Мэдычныя навіны Расеі
14.10 Відэапазія
14.25 "Сем дзён пасьля забойства", м/ф
15.55 "Першы раман М.Булгакава"
16.10 Цішыня # 9
17.00 Мультфільмы
17.25 "Зброя", д/ф
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Вялікі рынг
19.20 "Неўтаймаваныя паталанцы", м/ф
21.35 "Амазонка", м/ф, с. 1
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 Маламанія

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Т/ф для дзетак
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Клуб "Эдэм"
20.00 "Дынастыя"
21.00 Муз-парад
21.15 "Супраць цячэньня"
21.45 Тэлеманію
22.00 "Павук", м/ф
23.30 Адкрытыя нябёсы

Серада
11 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Эканамікст
8.00 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.15 "Сьвет у гліне", д/ф
8.30 "Маё каханьне, мой смутак"
9.00 ТБ — школе
9.30 "Мяцежны духам"
10.20 Мультфільмы
10.50 "Заблукалыя агенчыкі", с. 2
11.55 Відзьма-нявідзьма
12.55 "Шлюб з выходнымі днямі", м/ф
14.25 "Язэп і ягоны брат Пётра", д/ф
15.00, 21.00, 23.00 Навіны
15.10 "Строгавы", с. 8
16.20 Канцэрт-вальс
16.55 Студыя Ч/Б
17.35 Школа прафсаюзаў
17.45 Музычны антракт
18.00 АТН, Бі-Бі-Сі, Сі-Эн-Эн
18.45 MTV
19.00 Крок
19.25 Прамая лінія
20.30 Эканамікст
20.40 Калыханка
21.40 Музычны антракт
21.55 Прыватная маёмасьць
22.10 "Мяцежны духам"
23.15 Футбол. Чэмпіянат Эўропы. Люксэмбург — Беларусь
1.10 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
5.00 Тэлераніца
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Навіны
8.15, 17.20 "Трапіканка"
9.05 Тэма
9.45 У сьвеце жывёлаў
10.30 Адгадай мэлодыю
11.10 ТРК "Мір"
11.50 "Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана", м/ф, с. 1
13.00, 1.05 "Стаўка большая за жыцьцё"
14.20 "Віджыт сыпяшаецца на дапамогу"
14.40 Кактус і К°
14.55 Дамісолька
15.10 Покліч джунгляў
15.35 "Элен і хлопцы"
16.00 Тэт-а-тэт
16.30 Сем дзён спорту
18.10 Час пік
18.35 Адгадай мэлодыю
19.00 Н.Тадароўскі
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 Футбол. Чэмпіянат Эўропы
22.30 Прэс-клуб
23.30 "Твін Пікс"
0.15 Сем дзён спорту
0.45 Куміры...

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Рытміка.
7.50 Момант ісьціны
8.40 Тэлегазэта
8.45 Сялянскае пытаньне
9.05 "Санта-Барбара"
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 "І сьмех, і сьлёзы, і каханьне..."
10.50 "Камень сноў"
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Далёкі Усход
16.20 Чый бок?
16.40 "Камень сноў"
17.05 Ніхто не забыты
17.10 Кар'ера
17.40 Сава
17.55 Шахматы
18.10 Вашае права
18.25 Свая гульня
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.30 Ад фортэ да п'яна
21.05 Бюро вышуку
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 ЭКС
22.50 "На адной знаёмай вуліцы", "Вэнэцыянскае люстра", м/ф

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.55, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25, 14.40, 17.35 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Мультфільм
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 19.45 "Мануэла"
14.20 Парады садаводам
14.45 "Прывалаўскія мільёны", с. 2
16.00 Д/ф
16.20 Дзіцячае TV
17.10 Мультфільмы
17.40 Шэсьць граняў удачы
18.00 Тэлекрама
18.05 Вялікі фэстываль
18.20 Хакей
20.35 Мультфільм
21.00 Тэлеслужба бясьпекі
21.10 Блеф-клуб
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.20 Залаты Цялец
23.10 "Валянціна", с. 4

IV канал, НТВ
9.30 Нямецкая мова
10.30, 13.30, 16.45 СІВ
10.35 АНК
12.30 Час рэаліста
13.35 Стымул
14.05 Аніматэка
14.35 "Дом на Трубнай", м/ф
16.00 Маленькі канцэрт
16.15 РПЦ
17.00 Мультфільмы
17.25 "Зброя", д/ф
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Амаль усё пра баскетбол
19.15 "Анжаліка і султан", м/ф
21.35 "Амазонка", с. 2
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 Кавярня Абломаў

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Т/ф для дзетак
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Клуб "Эдэм"
20.00 "Дынастыя"
21.00 Свая справа
21.30 "Воўк джунгляў", м/ф
23.15 Foxy music

Чацьвер
12 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Эканамікст
8.00 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.15 "Раніца туманная...", ф/к
9.00 "Мяцежны духам"
9.50 Урокі Н.Наважылавай
10.20 Мультфільмы
10.50 "Вялікія прыгоды", м/ф, с. 1
12.05 "Пэрыкола", ф/к
13.25 "Казённы дом", м/ф
15.00, 21.00, 23.00 Навіны
15.10 "Ціша", м/ф, с. 1
16.15 ТБ — школе
16.35 Мультфільм
16.50 "І.Оціева", ф/к
17.15 Арсэнал
17.45 Музычны антракт
18.00 АТН, Бі-Бі-Сі, Сі-Эн-Эн
18.45 MTV
19.00 Партрэт у інтэр'еры
19.20 Крок
19.50 Галасы мінулага
20.25 Студыя "Эксклюзіў". Шалі
20.35 Тэлеанонс
20.40 Калыханка
21.40 Музычны антракт
21.55 Эканамікст
22.05 "Мяцежны духам"
23.15 "Пад сузор'ем каханьня", ч. 2
0.35 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
5.00 Тэлераніца
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Навіны
8.15, 17.20 "Трапіканка"
9.00 Футбол
9.50 Клуб падарожнікаў
10.40 Смак
11.10 ТРК "Мір"
11.50 "Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана", с. 2
13.05, 1.20 "Стаўка большая за жыцьцё"
14.20 "Віджыт сыпяшаецца на дапамогу"
14.40 Лега-го!
15.10 Цін-Тонік
15.35 "Элен і хлопцы"
16.05 Рок-урок
16.30 Сем дзён спорту
18.10 Час пік
18.35 Лато-мільён
19.00 Адзін на адзін
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.50 "Колькі дзён з жыцьця І.І.Абломава", м/ф
23.25 МузАгляд
0.05 "Твін Пікс"
0.50 Сем дзён спорту

Канал "Расея"
6.30 Час спраўных людзей
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Рытміка
7.50 "Застануцца ў памяці"
8.40 Тэлегазэта
8.45 Сялянскае пытаньне
9.05 "Санта-Барбара"
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 Гандлёвы дом
10.45 "Камень сноў"
11.10 Кліп-антракт
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Компас "Роста"
16.20 Зрабі добра
16.50 "Камень сноў"
17.15 Ніхто не забыты
17.20 Непапулярная тэма
17.35 Я — лідар
18.05 Ваш партнэр
18.25 Музыка ўсіх пакаленьняў
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.30 Маскі-шоў
21.10 Мая Расея
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Гандлёвы дом

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.45, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25, 20.20 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Мультфільм
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 19.30 "Мануэла"
14.20 Парады садаводам
14.40 "Выхаваньне жорсткасьці ў жанчын і сабакаў", м/ф
17.00 Спартовая праграма
19.10 Вялікі фэстываль
19.25 Тэлебліц
20.25 Тэлекрама
20.30 "Мастацтва цёплых прастораў"
21.00 Тэлеслужба бясьпекі
22.10 Сустрэча з Андрэем Касінскім
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.20 "Танец д'ябла", ф/б

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.40, 12.30, 13.30, 16.45 СІВ
7.50 Нямецкая для дзетак
8.10 Музыка
8.30 Д/ф
9.00 Ноў-хаў
9.30 Вандроўка ў Краіну іспанскае мовы
10.35 АНК
12.30 Час рэаліста
13.35 Крыніцы
14.05 "Сабака на сене", м/ф, с. 1
15.10 "Сьпяваю для Вас"
15.15 Сярэдняя школа сёньня
15.45 "Прысьвячаецца Паваротці"
16.40 Экспрэс-дызайн
17.00 Мультфільм
17.25 "Зброя", д/ф
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Такое спартовае жыцьцё
19.05 "Мяжа", м/ф
21.35 "Амазонка", с. 3
22.30 Часінка
23.20 Вэрсіі
23.35 "Ной", м/ф

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Т/ф для дзетак
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Клуб "Эдэм"
20.00 "Дынастыя"
21.00 Ваш стыль
21.15 С.Ясенін
22.15 "Лукрэцыя Борджыя", м/ф

Пятніца
13 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 Эканамікст
8.00 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.15 "Афрыканскае паляваньне", д/ф
9.00 ТБ — школе
9.20 "Мяцежны духам"
10.10 Ф/к
11.05 "Вялікія прыгоды", с. 2
12.25 Ф/к
12.55 "Кранутыя", м/ф
14.25 "Дотык крылаў", д/ф
15.00, 21.00, 23.00 Навіны
15.10 "Ціша", с. 2
16.15 Мультфільмы
16.45 Усё пра ўсё
17.05 "Па нямецкай тэхналогіі"
17.45 Музычны антракт
18.00 АТН, Бі-Бі-Сі, Сі-Эн-Эн
18.45 MTV
19.00 Тэлесябрына
19.20 Дыялогі пра спорт
19.40 Прэс-імпрэза
20.30 Эканамікст
20.40 Калыханка
21.40 Музычны антракт
21.55 Акалада
22.30 "Вадзіцель", м/ф
0.20 Пад купалам Сусьвету

ОРТ
5.00 Тэлераніца
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Навіны
8.10, 17.20 "Трапіканка"
9.00 Адзін на адзін
9.40 Ранішняя зорка
10.25 Пакуль усе дома
11.10 ТРК "Мір"
11.50 "Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана", м/ф, с. 1
13.05, 1.20 "Стаўка большая за жыцьцё"
14.20 "Адрынутыя"
14.45 Новая рэальнасьць
15.05 "Стары Хатабыч", м/ф
16.30 Сем дзён спорту
18.10 Дзікае поле
18.25 Чалавек і закон
18.55 Поле цудаў
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.45 "Родныя", м/ф
22.35 Погляд
23.30 "Сыеста", м/ф
1.00 Музычная праграма

Канал "Расея"
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Патрабуюцца...
7.30 Зоркі гавораць
7.35 Гандлёвы дом
7.50 Рытміка
8.05 "Сьведчаньне прыгажосьці", д/ф
8.35 Кліп-антракт
8.40 Тэлегазэта
8.45 Сялянскае пытаньне
9.05 "Санта-Барбара"
10.20 Міліцэйская кроніка
10.30 Гандлёвы дом
10.45 Мульты-пульці
11.15 Новая лінія
15.05 Там-там навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Падоўжанка
15.50 Месяцаслоў
16.20 Новая лінія
16.35 Шахматы
16.50 Дыснэй па пятніцах
17.45 Кліп-антракт
17.55 Весьнік моды
18.25 Урадавыя будні
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.30 Астралогія каханьня
21.05 САС
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 "Ювалірная лаўка", м/ф
0.15 "Начны дыліжанс"

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV
12.10 Стыль жыцьця
12.25, 19.45 Музычны момант
12.30 Нямецкая хваля
12.45 Мультфільм
13.00 Хуткая дапамога
13.30, 19.00 "Мануэла"
14.20 Парады садаводам
14.40 "Танец д'ябла", ф/к
16.00 Дзіцячае TV
17.00 Ленінградзкая аблтэлекампанія
18.00 Тэлекрама
18.05 Тэлебліц
18.10 Вялікі фэстываль
18.50 Спартовыя навіны
19.50 Мультфільм
19.55 "Абяцаньне шчасьця", м/ф
21.00 Тэлеслужба бясьпекі
21.10 Штрыхі да партрэта
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 "Мара Рубі", м/ф

IV канал, НТВ
7.30 Мір вашаму дому
7.40, 10.30, 13.30, 16.45 СІВ
7.50 Ангельская для дзетак
8.10 Навукова-папулярны фільм
8.20 Запрашальны білет
8.50 Смачна, нельмі смачна
9.00 Час "Ч"
9.30 "У нас у Брытаніі"
10.00 Пачынаем спраўную ангельскую
10.35 АНК
12.30 Час рэаліста
13.35 Пераўтварэньне
14.05 "Сьпявае для вас"
14.10 "Сабака на сене", с. 2
15.15 Але-ап!
15.45 Час фэстываляў
16.30 Шанец
17.00 Мультфільм
17.30 "Зброя", д/ф
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня
18.35 Футбольны клуб
19.15 "Гусарская балада", м/ф
21.35 "Амазонка", с. 4
22.30 Часінка
23.35 "Божа мой, як нізка я апусьцілася!", м/ф

8 канал
18.00 "Бэлісіма"
18.45 Т/ф для дзетак
19.15 "Настырлівыя і прыгожыя"
19.45 Клуб "Эдэм"
20.00 "Дынастыя"
21.15 "Карабель каханьня", м/ф
22.00 Маскі-шоў
22.30 "Агонь у алказ: воўк джунгляў", м/ф

Спорт

Ці перамогуць нашы чэхаў?

Націк Багіраў заваяваў бронзавы мэдаль на чэмпіянаце сьвету па дзюдо ў Японіі. Гэты сэзон — лепшы ў спартовай біяграфіі Багірава. Увесну ён быў трэцім на эўрапейскім першынстве па дзюдо і стаў чэмпіёнам кантынэнту па самба.

На чэмпіянаце сьвету па веласпорце ў Калумбіі не здабылі славы беларускія трэкавікі. Нічога дзіўнага ў гэтым няма: велатрэкаў у нашай краіне папросту няма — адкуль жа ўзяцца мэдалям?! Бронзавы мэдаль Людмілы Гаражанскай, які яна выйграла на леташнім чэмпіянаце, — якраз тое выключэньне, якое толькі падкрэсьлівае правіла.

А лепшымі, крыху нечакана, сталі аўстралійцы, якія заваявалі 3 залатыя мэдалі. На трэку Баготы было ўстаноўлена 6 сусьветных рэкордаў, і гэтаму ў значнай ступені паспрыяла высакагорнае разьмяшчэньне калумбійскай сталіцы. Самы запамінальны — на рахунку канадца Куртыса Харнэта, які ў гіце на 200 мэтраў з ходу дасягнуў хуткасьці 73 км/г.

Пераможцам тэніснага турніру сатэлітнай сэрыі стаў у Грэцыі 18-гадовы жыхар нашай сталіцы Максім Мірны. У фінале ён перамог Жэрана Ляншэло (Францыя) — 6:7, 7:6, 6:1. Пакуль што Мірны займае далёкае 669-е месца ў сусьветнай клясіфікацыі, але ж яшчэ пару месяцаў таму ён быў 930-ы. Прагрэс відавочны! Максім, а таксама 17-гадовы Ўладзімер Ваўчкоў, які стаў у гэтым годзе чвэрцьфіналістам Ўімблдонскага турніру і віцэ-чэмпіёнам Эўропы сярод юніёраў, — галоўная надзея беларускага тэнісу.

Прэзідэнт Расеі Барыс Ельцын узнагародзіў ордэнам Мужнасьці тэнісіста Андрэя Чраснакова, які прынес вырашальнае ачко расейскай зборнай у паўфінальным матчы Кубку Дэвіса з камандай Нямеччыны. Нагадаем, што Часнакоў перамог тады ў 4,5-гадзінным матчы Міхаэля Штіха. Напэўна, не апошнюю ролю адыграла тая акалічнасьць, што Ельцын ня проста аматар тэнісу, але і сам рэгулярна трэніруецца на корце.

Жаночая зборная Беларусі па валейболе заняла 8-е месца на чэмпіянаце Эўропы ў Галандыі. У групавым турніры нашыя дзяўчаты прайгралі валейбалісткам Украіны і Нямеччыны — у абодвух выпадках 1:3, Расеі — 0:3 і перамаглі спартсмэнак Польшчы — 3:1 і Латвіі — 3:0. Гэта дало ім права змагацца за 5-е месца, але свой шанец нашыя дзяўчаты ня выкарысталі, саступіўшы ўкраінкам і баўгаркам з аднолькава сухім лікам — 0:3.

Не парадавалі і гандбалісты Нацыянальнай зборнай, якія распачалі барацьбу ў адборачным турніры чэмпіянату Эўропы. Пасьля лёгкай перамогі ў Менску над аўтсайдэрамі эўрапейскага гандболу камандай Бэльгіі — 23:17, — нашыя майстры (а ў складзе каманды выступалі тры алімпійскія чэмпіёны — Якімовіч, Барбашынскі і Шараварыаў) саступілі ў гасьцях — 18:20. Наперадзе гульні з чэмпіёнамі сьвету французамі і моцнай камандай Югаславіі.

У японскім горадзе Сабае стартаваў чэмпіянат сьвету па спартовай гімнастыцы. У складзе нашай каманды — шасьціразовы чэмпіён сьвету Віталь Шчэрба, абсалютны чэмпіён сьвету і Эўропы Іван Іванкоў, чэмпіёнка сьвету Алена Піскун. Чакаем з Японіі прыемных навінаў.

На апошнім месцы ў чэмпіянаце МХЛ замацаваліся хакеісты менскага клубу "Цівалі". У чарговых матчах на сваёй пляцоўцы менчукі насуха здаліся васкрасенскаму "Хіміку" — 0:3 і маскоўскаму "Дынама" — 0:4.

12-ы тур футбольнага чэмпіянату краіны прынес наступныя вынікі: "Дынама" (Мн) — "Шахцёр" (Салігорск) — 1:1, "Атака-Аўра" (Мн) — МПКЦ (Мазыр) — 1:1, "Маладэчна" — "Тарпэда" (Мг) — 4:0, "Дняпро" (Мг) — "Дынама" (Бер) — 4:3, "Дзьвіна" (Вц) — "Шыньнік" (Бабруйск) — 1:1, "Нёман" (Гор) — "Абутнік" (Ліда) — 1:0, "Дынама-93" — "Бабруйск" — 6:0, "Тарпэда" (Мн) — "Ведрыч" — 1:0. Заўважым, што лідар, менскае "Дынама", пасьля 10-ці перамогаў запар страціла першыя два ачкі. Тым ня менш, дынамаўцы захавалі першую пазіцыю: 31 ачко пасьля 11 матчаў. Далей ідуць: МПКЦ — 27, "Дынама-93" — 26, "Дняпро" — 21, "Атака-Аўра" — 21.

Брэмэнскі "Вэрдэр" — чарговы супернік менскага "Дынама" у Кубку УЕФА. Гэта стала вядома пасьля жэрабя, што адбылося ў Эўрапейскім саюзе футбольных асацыяцыяў у Жэнэве. Два гады таму менчукі ўжо сустракаліся з "Вэрдэрам" у турніры Лігі Чэмпіёнаў. Нагадаем, што матч у Брэмэне завяршыўся перамогай "Вэрдэра" — 5:2, у Менску была нічыя — 1:1. Ці будзе рэванш? Гульні адбудуцца 17 і 31 кастрычніка.

Дыега Марадона адгуляў першы пасьля 15-месячнай дыскваліфікацыі матч у складзе аргентынскага клуба "Бока Хуніёрс". У Сэуле госьці перамаглі зборную Паўднёвай Карэі — 2:1, прычым першы гол у вароты гаспадароў быў забіты з падачы вялікага майстра. Паглядзець гульню спэцыяльна прылятаў прэзідэнт Аргентыны Карлас Мэнэм.

Зборныя Беларусі і Чэхіі сустрэнуцца ў суботу на менскім стадыёне "Дынама" ў адборачным матчы чэмпіянату Эўропы. На сваім полі чэхі перамаглі — 4:2, цяпер яны займаюць 2-е месца ў пятай групе пасьля нарвэжцаў, набраўшы ў васьмі гульнях 15 ачкоў; у нашай каманды — 7 ачкоў пасьля сямі матчаў і пятае перадапошняе месца.

Гары Каспараў упэўнена лідыруе ў фінальным матчы на першынство сьвету па шахматах супроць Вішванатана Ананда. У апошніх пяці партыях Каспараў чатыры разы дасягаў посьпеху. Лік — 8,5:5,5 на ягоную карысьць. Фактычна вынік матчу ўжо вядомы. Ягоным пераможцам будзе абвешчаны той, хто першым набярэ 10,5 ачкоў.

Падрыхтаваў Сямён ПЛОЦ

Вёска пайшла на ваўка

У саўгасе "Бялевічы" Магілёўскага раёну на працягу апошніх некалькіх тыдняў жыхары вядуць барацьбу з ваўком.

Шэры драпежнік задраў ужо 16 цялятаў, але, нягледзячы на ўсе пасткі ды заслоны паляўнічых, расправіцца з ваўком пакуль не ўдаецца.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

У Гомлі зьявіліся дыназаўры

Тры дзесяткі дыназаўраў, мамантаў, яшчараў ды іншых даўно вымерлых істотаў зьявіліся днямі ў грамадзка-культурным цэнтры Гомля.

Усе гэтыя стварэньні — экспанаты сусьветна вядомай выставы "Апошнія гіганты планэты", якую на працягу чатырох месяцаў можна будзе наведаць у горадзе над Сожам. Такая магчымасьць зьявілася дзякуючы кантракту, які менская фірма "Нов і К" і тэлестудыя "Топ" заключылі з навукова-дасьледчым інстытутам "Сусьветная выстава" з Капэнгагена — стваральнікам усіх гэтых экспанатаў.

СІМ

Журавінамі не задобрыш

Круглянская міліцыя ўзбудзіла крымінальную справу па факту спробы даць хабар.

Да мясцовага лекара завітаў жыхар Барысава, які папрасіў выпісаць яму "бальнічны", каб апраўдаць свае прагулы. Узамен наведвальнік паабяцаў вядро журавінаў. Доктар ад хабару адмовіўся і заявіў ў міліцыю.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Магілёўскі суд можа замерзнуць

Напярэдадні ацяпляльнага сэзону магілёўскія ўлады займелі яшчэ адзін галаўны боль.

У аварыйным стане знаходзяцца цепласеткі Дома юстыцыі, у якім месьцяцца абласныя суд і пракуратура, а таксама падключаны да яе будынак ваенкамату Цэнтральнага раёну горада. Стан цепламагістралі настолькі катастрафічны, што падчас халадоў іх нельга будзе эксплуатаваць.

Іван ЗАСІМОВІЧ

Быць пешаходам небясьпечна

Магілёўскае ДАІ прааналізавала сітуацыю гібелі людзей на дарогах.

Наезды на пешаходаў складаюць 70% дарожна-транспартных здарэньняў, аднак 75% з іх адбываецца па віне саміх пешаходаў.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Субота 14 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Эканамікст
8.10 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.25 Ф/к
9.25 Існасьць
10.05 Тэлефэстываль
10.20 Усё пра ўсё
10.40 Крок
11.00 Мультфільмы
11.30 Песьні радасьці і надзеі
12.00 Кола часу
12.25 Кайстра
14.10 Тэлеклуб "Удача"
14.40 Сусьвет
15.25 Тэлеанонс
15.30 Цёмныя пакой
16.00 Шматгалосьсе
16.35 "А.Вало"
17.05 Спарынгі
18.00 "Гранічная сьвёка", м/ф
18.50 Банка коміксаў
19.20 Фінансавы час
19.35 Галерэя
20.05 Міжнародныя спартовыя навіны
20.35 Калыханка
21.00 Навіны
21.50 "Падмаскоўныя вечары", м/ф
23.25 Над купалам Сусьвету
23.30 Каралеўскае паляваньне
0.10 Відзьма-нявідзьма

ОРТ
7.00 Пад'ём!
8.00, 13.25, 17.00, 23.00 Навіны
9.30 Раным-рана
10.00 Раніцняя пошта
10.35 Смак
10.50 Бамонд
11.10 Мультфільм
11.20 "Жыцьцяпіс: вялікія імёны"
11.55 Хакей
14.30 Аўтамабіль і я
14.50 У сьвеце жывёлаў
15.30 Амэрыка з М.Таратутам
16.00 Неяк раз
16.10 Шчасьлівы выпадак
17.20 "Гэта было... было...", д/ф
17.40 "Вочы чорныя", м/ф
19.45 Добрай ночы, малыя!
20.00 Час
20.35 Рэклама
20.50 "Прыгоды каралеўскага стралка Шарпа", м/ф, с. 1
21.45 Брэйн-рынг
22.25 Мультфільм
22.30 "Палёўныя сабакі", м/ф
0.20 Ва ўсіх на вуснах
0.45 Элтан Джон у Маскве

Канал "Расея"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Зоркі гавораць
7.30 "Вайсковыя, або Крэмлёўскія [illegible]"
7.45 Старты надзеяў
8.00 "Адысэя"
8.30 Залаты ключык
8.50 Музычны экспромт
9.00 Парламанцкі тыдзень
9.45 Сем нотаў у цішы
10.15 Як жыць будзем?
11.00 Кліп-антракт
11.05 Пілігрым
11.50 С.Ясенін
12.05 Вялікі хакей
12.45 Гарачая дзясятка
13.20 De facto
13.35 "Сябра дзяцінства", ч. 1
14.25 "Белагор'е — зямля майстроў"
14.55 Міжнародны музычны фэстываль
15.25 Фаэтон
15.55 Футбол
17.35 Дзівосны партрэт
18.45 Шахматы
19.25 "Кікс", м/ф
21.10 Гарадок
21.40 Танц-экспрэс
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Праграма "А"

Санкт-Пецярбург
6.30 Хрыстос па ўсім сьвеце
7.00 Добрае раніца
9.00 Стыль жыцьця
9.15 Мультфільм
9.50 "Казка пра каналя", м/ф
11.10 Мультфільмы
11.30 А.Сенчына
12.00 Тэледоктар
12.20 Навукова-папулярныя фільмы
13.00 ТСТ
13.15 Гістарычны альманах
13.45 "Аурджа Магданы", м/ф
14.55 Дзіцячае TV
15.15 "Марсэль Карнэ: маё жыцьцё ў кіно", д/ф
16.35 Храм
17.05 Крышталёвы ключ
17.25 Мы і банк
18.10 Вялікі фэстываль
18.30, 21.45 Інфарм-TV
18.55 "Каханьне з першага погляду", м/ф
20.20 Музычны момант
20.25 Экспрэс-кіно
20.40 Ня хочаш — не глядзі
21.25 Тэле-граф
22.05 "Воі сонца", м/ф
23.40 Валейбол

IV канал, НТВ
7.00 Праграма для хрысьціян
7.30 Гімнаніа з птушынага палёту
8.05 Дзіцячая пляцоўка
8.25, 9.35, 11.10, 13.05 У гасьцёўні Сямейнага каналу
8.50 Патрэбныя рэчы
9.10 Домаўладальнік
9.55 Пэнсіён
10.00 Мэдыцына для вас
10.15 Музычны антракт
10.25 Удалы дзень
10.30, 13.40, 16.45 СІВ
10.35 Прыгожа жыць не забароніш
11.35 У сямейны нататнік
12.00 Ані слова пра палітыку
12.20 Фэстас-95
12.50 Мэтафора
13.45, 14.00 З паўслова
13.50 Газэтныя навіны
14.15 Грэка-рымская барацьба. Чэмпіянат Сьвету
15.00 Дом моды
15.25 Музычная эліта
15.55 Навіны кіно
16.15 Скарбы пірамід
17.00 Мультфільм
18.00, 21.00 Сёньня
18.35 Дог-шоў
19.05 "Вішнёўскі сад"
19.10 Пілот
20.00 Надоечы
20.45 Лялькі
21.35 "Пад агнём", м/ф
23.45 Трэцяе вока

8 канал
15.00 Адкрытыя нябёсы
15.45 "Чыстае неба", м/ф
17.30 Хрысьціянская праграма
18.00 Мультфільмы
18.30 Клуб "Эдэм"
19.00 "Горац"
20.30 На-лі-вай!
21.00 "Дэтэктывы на паўстаўкі"
21.50 Сьвет забаваў
22.15 "Сірэны"
23.15 Foxy music

Нядзеля 15 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Ф/к
8.20 Д/ф
9.00 Навіны-TV
9.15 Урокі Н.Наважылавай
9.45 Да 950-годзьдзя Навагрудка
10.20 MTV
10.50 Тураб'ектыў
11.10 Усё нармальна, мама!
11.40 Мультфільмы
12.10 Тэлебом
12.35 Спартландыя
13.35 Між радкоў
13.55 Між намі, жанчынамі...
14.30 Сітуацыя
15.15 Аўта-парк
15.30 Юбілей
16.00 "І зорка з зоркаю гаворыць..."
16.40 "Прэм'ера"
17.35 Запрашаем на вячоркі
18.15 Стыль
18.35 "Экспадыцыя"
19.10 Абібок
19.40 Калыханка
20.00 Рэзананс
21.05 Карамболь
21.40 "Начныя парцье", м/ф
23.50 Над купалам Сусьвету
23.55 Чэмпіянат Сьвету па матагонках-95. Гран-пры Бразіліі

ОРТ
7.00 Пад'ём!
8.00, 14.00, 17.00, 23.05 Навіны
9.30 Пакуль усе дома
10.00 Раніцняя зорка
10.45 З першых рук
11.00 Служу Расеі!
11.30 Ірай, гармонік!
12.00 Гарады Расеі. Разань
12.30 Відавочнае — неверагоднае
13.00 "Мой сябра конь", с. 2
13.30 Сьмехапанарама
14.20 Партрэт мастака
15.10 Клуб падарожнікаў
16.05 "Легенды высьпы скарбаў", мультсэрыял
16.30 Футбольны агляд
17.20 Паварочы з сябрамі
18.40 Мультфільм
18.45 "Эйр Амэрыка", м/ф
21.00 Нядзеля
22.00 "Прыгоды каралеўскага стралка Шарпа", с. 2
23.15 Каханьне з першага погляду

Канал "Расея"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.25 Зоркі гавораць
7.30 Гасьцініца дзеда Мазая
7.45 Церамок
8.00 "Адысэя"
8.30 У сьвеце аўта- і матаспорту
9.00 Добрае раніца, Эўропа
9.30 Аты-баты...
10.00 Весткі аб адзінаццатай
10.15 Расейскае лато
11.00 Кансалідацыя
11.05 "Тайны жывёлаў"
12.00 Футбол бяз межаў
12.45 Кліп-антракт
12.50 Сігнальны экзэмпляр
13.20 Ня вырубіць...
13.35 "Сябра дзяцінства", ч. 2
14.25 Кніжная лаўка
14.55 Залатая шпора
15.25 Конкурс у Лаване
16.10 Тры асілкі
17.00 Чароўны сьвет Дыснэя
17.55 Шахматы
18.10 "Фрэдзі Стар", ф. 2
18.35 Скрынка перадачаў
18.50 Кліп-антракт
19.25 "Соль на нашай скуры", м/ф
21.25 У Ксеніі
22.30 Рака часу
22.35 Аўтаміг
22.40 Поўня

Санкт-Пецярбург
6.00 Ваш дзень
6.30 Гаючае слова
7.00 Добрае раніца
9.00 Стыль жыцьця
9.15 Мультфільм
9.30 "Ювэлірная справа", м/ф
11.00 Нядзельны лабірынт
12.10 Вялікія жарсьці
12.25, 20.25 Музычны момант
12.30 "Эл-Оын", д/ф
13.15 Майстар-клас
14.10 Антрэ
14.30 Слова — дэпутатам
15.00 Стракаты хіт
15.30 Падхуліганім
15.55 Футбол. Чэмпіянат Італіі
17.55 Мультфільмы
18.30, 21.45 Інфарм-TV
18.55 "Застрамка", м/ф
20.30 Анонс
20.45 Ад першай асобы...
20.55 Парад парадаў
22.10 Адамаў яблык

IV канал, НТВ
7.00 Дотык
8.00 Анонс
8.05 АБВГДэйка
8.25, 9.35, 11.10, 14.20 У гасьцёўні Сямейнага каналу
8.45 Вэрнісаж
9.00 Наш сад
9.30 Пэнсіён
9.55 Прыватная размова
10.05 Графаман
10.15 Карысныя парады
10.30, 13.30, 16.45 СІВ
10.35 Прафэсіянал
10.55 Гумарыста выклікалі?
11.30 Аповеды
13.15 Прызавая гульня
13.35 З паўслова
13.50 Прыватная справа
14.25 Расейскі кінематограф
15.10 "Вальс", м/ф
16.10 Burda moden прапануе
16.40 Экспрэс-дызайн
17.00 "Паліцэйскі Кэтс і ягоны сабака"
17.30 Сто да аднаго
18.00 Сёньня
18.30 "Крымінальная Расея: сучасная кроніка", ф. 2
19.00 "Паляўнічы"
20.00 Вынікі
21.10 "Дарагая", м/ф
23.25 "Дванаццатая ноч", мульт.
23.55 Анонс тыдня

8 канал
15.00 Адкрытыя нябёсы
15.30 "З бегам часу", м/ф
7.45 Сёньня з Мэрлен Хікі
18.15 "Сакрэтная місія"
18.45 Тэатральнае акно
19.55 Ваша рэклама
19.00 "Горац"
20.30 Мультфільм
20.45 "Дэтэктывы на паўстаўкі"
21.30 Муз-парад
21.45 "Спраўныя жанчыны", м/ф
23.15 Тэлеменю
23.30 Red wave

Падпісны індэкс 63887. Нумар падпісаны ў друк 4.10.95 (24.00) Надрукавана ў Аршанскай друкарні (г.Ворша, вул.Замкавая, 3). © СВАБОДА Спасылка на газэту СВАБОДА абавязковая. Наклад 93 000